ମହାନଦୀ କୋଲ୍ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ବିବିଧ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 231/2019)

ନଭେମ୍ବର 03, 2022

[ଉଦୟ ଉମେଶ ଲଲିତ, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଏସ୍. ରବୀନ୍ଦ୍ର ଭଟ ଏବଂ ବେଲା ଏମ୍. ତ୍ରିବେଦୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ତଥା ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର– ଉପଯୁକ୍ତତା- କୋଲ ବିଅରିଂ ଏରିଆ *(ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ 1957 ର- କୁହାଗଲା: ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଥାତ୍ 01.01.2014 ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ- ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଏହା ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମନ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ଅଟେ, ଯାହା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଥିଲା- ତେଣୁକରି, ଯେଉଁ ତାରିଖ ଠାରୁ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୋଇଛି, ତାହା 28.08.2015 ଅଟେ- ଅଧିକନ୍ତୁ, ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ- ଯେଉଁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 28.08.2015 ପୂର୍ବରୁ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ରହୁଥିବା ଭୂମି ମାଲିକ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ- ତେଣୁ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମର ସୁବିଧା କିରିପ୍ସିରା, ରତନସାରା, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା ଏବଂ ତୁମୁଲିଆର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଏବଂ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା- ଭୂ ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ, 1894- ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ- ଅନୁଚ୍ଛେଦ 242 ।*

ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର- କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ- ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ- କୁହାଗଲା: ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ, ଅର୍ଥାତ୍, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010- ଯେହେତୁ, ସାଧାରଣ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଋଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସୁଧ ସମେତ ଏଥିରୁ ପ୍ରବାହିତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା, ସମଗ୍ର ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସେହି ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଆଧାରରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ- କୋଲ ବିଅରିଂ ଏରିଆ (ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ 1957 ।

ମହାନଦୀ କୋଲ୍ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ୍

ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର- ଧାରା 41, 42- ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006- କୁହାଗଲା: ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତି 1988 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1990 ରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏପରିକି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ପଦ୍ଧତି ସୂଚିତ କରୁଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ 2010 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ ବିଚାର କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ- ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ଯେହେତୁ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଉଭୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲିଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ତଥା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006 ରେ ପ୍ରୟୋଗ ଅଛି, ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏସ୍.ସି./ଏସ୍.ଟି. ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି, ସେମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ଯେପରି ଗୁରୁତର ଏବଂ ଅପୂରଣୀୟ ପକ୍ଷପାତରେ ପରିଣତ ନ ହୁଏ, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବାକୁ ଅଛି - ଏହା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 42 ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ଏସ୍.ସି./ଏସ୍.ଟି. ମାନଙ୍କ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ରାଜ୍ୟର କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ସେମାନେ ରହୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ବାଟ କଢ଼ାଏ, ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କିମ୍ବା ଜାତିକୁ ଏସ୍.ସି./ଏସ୍.ଟି. ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତି ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ- କିନ୍ତୁ ବିସ୍ଥାପନ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତିକୁ ସେମାନେ ଉପଭୋଗ କରିଥା'ନ୍ତି ତାହାକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ପଡିବ- ଏହି ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ଏବଂ ଅନୁଗ୍ରହୀତକୁ ଆଇନତଃ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ବାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ- ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଗଲା ।

ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ତଥା ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର- ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ - ଭୂ ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ, 1894- କୁହାଗଲା: ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହା ପୁରୁଣା 1894 ଅଧିନିୟମର ସ୍ଥାନ ପ୍ରତିବଦଳ କରିଥିଲା, ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛି । ଏହି ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କେବଳ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଅତି କମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତିର ଅଧିକାର ସହିତ ଜଡିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ସୁବିଧା ସହିତ ମଧ୍ୟ ଜଡିତ, ଯେପରିକି ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଭୂମି, ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନଗଦ ସହାୟତା; ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ; ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା; ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବାର୍ଷିକ ଭତ୍ତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ନଗଦ ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି- ଅଧିକନ୍ତୁ, ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ସଡ଼କ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଭଳି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସାର୍ବଜନୀନ ସୁବିଧା ଭଳି ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି- ଏଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି ତଥା ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ବୃହତ୍ତର ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟଗତ ବାଧ୍ୟତା ଅଟେ ।

ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର– ଧାରା 108- ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006- କୁହାଗଲା: ଧାରା 108 ଜରିଆରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛି ଯେ ନୂତନ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ନାହିଁ - ଯେଉଁଠାରେ ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ରହିଛି ଯାହା ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ କିମ୍ବା ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ, ତେବେ ଏହିପରି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏତାଦୃଶ ନୀତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବାଛିବାକୁ ଚୟନ କିମ୍ବା ବିକଳ୍ପ ଅଛି - ଧାରା 108 ର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ଅଧୀନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସୁବିଧାମାନ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅଧିକତର ଭାବେ ଭଲ ଏବଂ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ବୋଲି ଦେଖାଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006- ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା- ପାରିବାରିକ ଗୋଷ୍ଠୀ- କୁହାଗଲା: 2013 ନୀତି ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006 ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ- ଏକ ପରିବାର ଗୋଷ୍ଠୀ, ଏହାର ପରିଭାଷା ଏବଂ ସେଥିରେ ସଂଲଗ୍ନ ଟିପ୍ପଣୀକୁ ଦେଖିଲେ, ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ପିତା, ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ ଏବଂ ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅକୁ ନେଇ ଗଠିତ । - ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ, ସାବାଳକ ପୁଅକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ସେଠାରେ ଜଣେ ସାବାଳକ ନାତି ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ହେବେ- ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଅବିବାହିତା ଝିଅ ବ୍ୟତୀତ, ଯାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ପୃଥକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଦୁଇ ଜଣ ସଦସ୍ୟ (ପିତା ଏବଂ ପୁତ୍ର କିମ୍ବା ପିତା ଏବଂ ନାତି) ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ଏବଂ ତିନି ଜଣ ନୁହେଁ- ଅଧିକନ୍ତୁ, ତଥ୍ୟଗତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏହା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୁବିଧା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟର ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଆୟୋଗ ପୁନର୍ବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିଲେ ନାହିଁ - ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମସିଏଲ) ପ୍ରକୃତରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି- ତେଣୁ, ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର ହୋଇସାରିଛି ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

> *ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ।* **(2010) 11 ଏସସିସି 269;** *ଇନ୍ଦୋର ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ବନାମ ମନୋହର ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ।* **(2020) 8 ଏସସିସି 129: 2020 (3) ଏସସିଆର 1**; *ଏମ.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ ନର୍ମଦା ବଚାଓ ଆନ୍ଦୋଳନ* **(2011) 7 ଏସସିସି 639: 2011 (6) ଏସସିଆର 443- ଉଲ୍ଲେଖିତ ।**

<u>ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଇନ ସନ୍ଦର୍ଭ</u>

2020 (3) ଏସସିଆର 1	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି	ପାରା 9
2011 (6) ଏସସିଆର 443	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି	ପାରା 12

ମହାନଦୀ କୋଲ୍ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ୍

ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ/ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅଧିକାରିତା :

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଆବେଦନ(ସି) ସଂଖ୍ୟା 6933/2007 ରେ ବିବିଧ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 231/2019

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 11463/2003 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 13.11.2006 ରିଖର ରାୟ ତଥା ଆଦେଶରୁ ।

ଏଥି ସହିତ,

ଅବମାନନା ଆବେଦନ (ସି) ସଂଖ୍ୟା 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 685, 686, 687, 548, 549, 550, 551, 552/2019, ଏସଏଲପି (ସି) ସଂଖ୍ୟା 15877-15878/2020 ।

ଜୟନ୍ତ ସୁଦ, ଏଏସଜି, ଆତ୍ମାରାମ ଏନ୍. ଏସ୍. ନାଡକର୍ଣ୍ଣୀ, ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା, ଅନିଶ କୁମାର ଗୁପ୍ତା, ସୁଶ୍ରୀ ଅର୍ଚ୍ଚନା ପ୍ରୀତି ଗୁପ୍ତା, ଅବଧେଶ କୁମାର ସିଂହ, ନିସର୍ଗ ଚୌଧୁରୀ, କାର୍ତ୍ତିକେୟ ବାଜପେୟୀ, ପୁନିତ ଶେଓରାନ, ସୁଶ୍ରୀ ଦୀପଶିଖା ଭାରତୀ, ସୁଶ୍ରୀ ରୀତା ଗୁପ୍ତା, ଭେନୁଗୋପାଳ ଅଭୟ, ସାଲଭାଦା ସନ୍ତୋଷ ରେବେଲୋ, ସୁଶ୍ରୀ ଆର୍ଜୁ ପଲ୍, ସୁଶ୍ରୀ ଦୀପ୍ତି ଆର୍ଯ୍ୟ, ଆଦିରାଜ ବାଲି, ବୈଭବ ବର୍ମା, ସୁଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟଙ୍କା ଦାସ, ରଣଦୀପ ସଚଦେବ, ମନୀଷ ନାଞ୍ଚା, ଅଭିଷେକ ଅତ୍ରେ, ଗୁରମିତ ସିଂ ମକ୍କର, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ, ସୁଶ୍ରୀ ନେହା ରାଠୀ, ଅଶୋକ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ନବାବ ସିଂହ, ସୁଶ୍ରୀ ଗୀତାଞ୍ଜଳି, ଅମିୟ କୁମାର ବେହେରା, ମୁଦିତ ଶର୍ମା, ରାହୁଲ ଶ୍ୟାମ ଭଣ୍ଡାରି, ସୁଶ୍ରୀ ଜି. ପ୍ରିୟଦର୍ଶନୀ, ସୁଶ୍ରୀ ସିମ୍ରନ୍ ଗିଲ୍, ରାଜୀବ ଯାଦବ, ପ୍ରଦୀପ ବର୍ମା, ଏସ୍. କେ. ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ, ଗୁରୁଦୀପ ସିଂହ, ରାହତ ଅଲ୍ଲୀ ଚୌଧୁରୀ, ସୟଦ ଇମ୍ତିୟାଜ୍ ଅଲ୍ଲୀ, ଅଲ୍ଲୀ ସଫୀର ଫାରୁକି, ରଜତ ଏସ୍. ରାୟ, ନୃପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବେନ୍, ହୀରା ସିଂହ, ଆଫତାବ ଅଲ୍ଲୀ ଖାନ୍, ସୁଶ୍ରୀ କୱଲପ୍ରୀତ କୌର, ଶିଆସ୍ କେ.ଆର., ସତ୍ୟ ମିତ୍ର, ସୌମେନ ତାଲୁକଦାର, ତେଜସ୍ୱୀ କୁମାର ପ୍ରଧାନ, ଶିବାଶିଷ ମିଶ୍ର, ସୁଶ୍ରୀ ନନ୍ଦିନୀ ଗିଡୱାନୀ, ସୁଶ୍ରୀ ରୋହିଣୀ ମୁସା, ଅରବିନ୍ଦ କୁମାର ଶର୍ମା, ଏ. ଭେନୟାଗାମ ବାଲାନ, ଆର. ଚନ୍ଦ୍ରଚୂଡ଼, ବିଶାଲ ଅରୁଣ, ଶଙ୍କର ଡିଭାତେ, ରବି ପ୍ରକାଶ ମେହରୋତ୍ରା, ବି. ରମଣ ମୂର୍ତ୍ତି, ସୁଶ୍ରୀ ମୀନାକ୍ଷୀ ଚୌହାନ, ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଧିବକ୍ତାଗଣ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ,

ଏସ୍. ରବୀନ୍ଦ୍ର ଭଟ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ।

1 ବାରମ୍ବାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇଥିବା ପ୍ରବାଦ, *"ନ୍ୟାୟରେ ବିଳମ୍ବ ନ୍ୟାୟର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଅଟେ"* ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅପେକ୍ଷା ଆଉ କେଉଁଠାରେ ଅଧିକ ଦମ୍ଭ ସହ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଦରଖାସ୍ତକାରୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀମାନେ (ଏହାପରେ, "ଜମି ମାଲିକମାନେ/ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ") ଏହି ଗଣରାଜ୍ୟର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରାୟ

ଅଧା ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଟନ୍ତି, ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଜମି ପ୍ରଥମେ 1984 ରେ କୋଇଲା ଖନନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିସୂଚିତ ଏବଂ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ମିଳିନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଜଟିଳ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ଯାତ୍ରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୂର୍ବ ରାୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଲିଖିତ ଭାବେ ପ୍ରମାଣଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।[1]

A. *ପୃଷ୍ଠଭୂମି*

2. ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏହାପରେ, "ଏମସିଏଲ") ଦେଶର ସର୍ବବୃହତ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କୋଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏହାପରେ, "ସିଆଇଏଲ") ର ଏକ ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ଅଟେ । ଏମସିଏଲ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଆଦେଶ[2] ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ଏମସିଏଲ କୁ କୋଲ ବିଅରିଂ ଏରିଆ (ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିକାଶ) ଅଧିନିୟମ, 1957 (ଏହାପରେ, "ସିବିଏ ସରକାର") ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର, ଯଥା ସମ୍ଭବ, ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ବିତରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

3. ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ଗୋପାଳପୁର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମରେ, କୋଇଲା ପାଇଁ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୂଚିତ କରି; କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର 11.02.1987 ରେ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4(1) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଛନ୍ତି । ଏହା ପରେ ଅଧିସୂଚିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7(1) ଅନୁଯାୟୀ 27.07.1987 ରେ ଆଉ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଶେଷରେ ତା 10.07.1989 ରିଖର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 9 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ଭୂମିଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । 20.03.1993 ରେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ 11 ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଅଧିକାର ଏମସିଏଲକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି 17.11.1991 ଠାରୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେହି ଜମି ମାଲିକମାନେ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ବୃଥାରେ ତାହା ଯାଚନା କରିବା ପରେ, ଜମି ମାଲିକମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଯାଚନା କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ, ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ କୋଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏହାପରେ, "ସିଆଇଏଲ୍") ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ଘେରରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସିଆଇଏଲ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଯେ ଏହାର ଆଉ ଜମିର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ କି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏହାର 12.09.2006 ର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପାଇଁ ସିଆଇଏଲର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ

---

[1] *ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, (2010) 11 ଏସସିସି 269* ।

[2] *ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି. (ସିଭିଲ) ସଂଖ୍ୟା. 1463/2003 (ଓଡିଶା ନ୍ୟାୟାଳୟ), ତା 13.11.2006 ରିଖ ।*

ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13(5) ଅନୁଯାୟୀ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 9 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିରୁ ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏମସିଏଲ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଆବେଦନକୁ ଚୟନ କରିଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାରତର ତତ୍କାଳୀନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କ ସହାୟତା ଲୋଡିଥିଲେ, ଯିଏ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରିଥିଲେ ଯାହାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାପୂର୍ବକ, ଏହାର ରାୟରେ ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ଭାବରେ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

4. ରାୟର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅଂଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ନିମ୍ନମତେ ପୁନରାୟ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

"22. ଶ୍ରୀ ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସହମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଯୋଜନାଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"1. ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଭୂମିଟି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାର ମାଲିକାନା ଏମସିଏଲ ପାଖରେ ରହିଛି, ଯିଏ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

2. ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମିର ବିଶାଳ ଅଂଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ (ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଖଣି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଛି, ତାହାକୁ ବାଦ ଦେଇ), ପ୍ରକୃତ ଭୌତିକ ଦଖଲ କଦାପି ନିଆଯାଇନଥିଲା । ଭୌତିକ ଦଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମିକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅଧିକୃତ କରିବାରେ ଏମସିଏଲ କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

3. ଯେହେତୁ ଏହି ମାମଲା 1987 ର ଏକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହ ଜଡ଼ିତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ, ପ୍ରକୃତ ଭୌତିକ ଦଖଲ ପରିମାଣକୁ ପୁନଃ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ତେଣୁ ପ୍ରକୃତ ଭୂମି ମାଲିକ, ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣର ପରିମାଣ, ବିଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଭୂମି ଦଖଲର ସ୍ଥିତି, ଯାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି, ତାହା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ସମଗ୍ର ଭୂମିର ପୁଣିଥରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

4. ଶ୍ରୀମାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ତଥା ଏମସିଏଲ ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଦାବି ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ଦାବି ଆୟୋଗ 3 ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ:

(a) ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି (ଅଧ୍ୟକ୍ଷ);

(b) ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ଯିଏକି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସଚିବ ପାହ୍ୟା ସମତୁଲ୍ୟ ପଦବୀ/ପଦରେ ରହିଥିବେ ।

(c) କୋଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡର ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ।

ଦାବି ଆୟୋଗ ଉପରୋକ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ ଏବଂ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ସେ ବିଷୟରେ ଏକ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବେ ।

5. ଉପରୋକ୍ତ ବିବରଣୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଅନୁମୋଦନ ପରେ ଏମସିଏଲ ଅଧିକତର ଦୁଇ ମାସ ଭିତରେ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

6. ଭୌତିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ (ଖଣି ଖନନ ଅସମ୍ଭବ ଥିବା, ଅଧିକ ଜନ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ ଇତ୍ୟାଦି) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭୂମିର କିଛି ଅଂଶ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ଦାବି ଆୟୋଗ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଅଂଶର ଦଖଲ ନିଆଯାଇଛି କି ନାହିଁ । ଉକ୍ତ ଭୂମିକୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର/ଅଧିଗ୍ରହଣରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଲାଗି ସୁପାରିଶ କରିବାକୁ ଦାବି ଆୟୋଗଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ ।

7. ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିଶେଷ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାମଲା ଭାବରେ ଉକ୍ତ ଭୂମିର ଅଧିଗ୍ରହଣର ବିଜ୍ଞପ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ, କାରଣ ଭୂମିର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଏବଂ ଦଖଲ ମଧ୍ୟ କେବେ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

8. ଏପରିକି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହୃତ ହୋଇଥିବା ଭୂମି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ, ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ଦାବି ଆୟୋଗ ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଷୟର ଏହି ଦିଗ ଉପରେ ଏକ ବିବରଣୀ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

> *9. ଶ୍ରୀମାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ବିଚାରାଧୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି ଭଳି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଅନାବଶ୍ୟକ ସାମାଜିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୁଶାସନର ଭାବନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଆଖପାଖର ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ, ଶ୍ରୀମାନ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ମତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସମାନତା ତଥା ନିରପେକ୍ଷତା ପାଇଁ, ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କରାଯିବ:*
>
> *(i) ସରଦେଗା*
> *(ii) ଝୁପୁରୁଙ୍ଗା*
> *(iii) ରତନସାରା*
> *(iv) ଟିକିଲିପଡ଼ା*

(v) ସିଆରମଲ୍
(vi) ତୁମୁଲିଆ
(vii) କାର୍ଲିକାଚର
(viii) କୁଲଦା
(ix) ବାଙ୍କିବାହାଲ
(x) ବାଲିଙ୍ଗ
(xi) ଗର୍ଜନବାହାଲ
(xii) ବାଙ୍ଗୁରକେଲା
(xiii) କିରିପ୍ସିରା
(xiv) ଲାଲମା ଆର୍.ଏଫ୍.

ଏଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ସରଦେଗା ଏବଂ ଟିକିଲିପାରା ଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଂଶିକ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇସାରିଛି । ଆହୁରି ବାଙ୍କିବାହାଲ ଏବଂ ବାଲିଙ୍ଗ ଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ହୋଇସାରିଛି କିନ୍ତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦଖଲ ନିଆ ଯାଇନାହିଁ ।

10. ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଆୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବେ । ଆୟୋଗଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପାରିତୋଷିକ ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇପାରିବ ।

11. ଏହି ଆଦେଶ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହମତିରେ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପାରିତ ହେଉଛି । ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ନାହିଁ ।"

23. ଶ୍ରୀ ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଯୋଜନାକୁ ପ୍ରତିବାଦୀ-ରିଟ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଓକିଲ ଜନରଞ୍ଜନ ଦାସଙ୍କୁ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ସେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ନିଜର ସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କେତେକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ସହକାରେ ଆମ୍ଭେ ଏହି ଯୋଜନାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରୁଛୁ ।

24. ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଭୂତପୂର୍ବ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏ. କେ. ପରିଛାଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେ ଆୟୋଗର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ମନୋନୀତ କରୁଛୁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ସଚିବଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସଚିବ ପାହ୍ୟାର ସମତୁଲ୍ୟ ପାହ୍ୟାରେ ଥିବା ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆଜିଠାରୁ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଆୟୋଗର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ମନୋନୀତ କରିବେ । ସେହିଭଳି, କୋଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆୟୋଗର ଅନ୍ୟ ଏକ ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ମନୋନୀତ କରିବେ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏ. କେ. ପରିଛାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ

କାର୍ଯ୍ୟରତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ମାସିକ ବେତନ ସହ ସମାନ ପାରିତୋଷିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ସେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଶ୍ରୀ ସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ/ସଚିବ, କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଜଣକ ତାଙ୍କ ପାହ୍ୟାର ଜଣେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ପାରିତୋଷିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ସମାନ ଭାବରେ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଆୟୋଗର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ କୋଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯିବ ।

25. ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଯଥାଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଏବଂ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆଜିଠାରୁ ଚାରି ମାସ ମଧ୍ୟରେ, ଆୟୋଗ ଏହି ଯୋଜନାରେ ପରିକଳ୍ପିତ ହେବା ପରି ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ଯଦି ଆୟୋଗ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର କୌଣସି ଅଂଶକୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର/ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ଜମିଧାରୀଙ୍କୁ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ/ଅତିରିକ୍ତ ସୁବିଧାର ହାର କିମ୍ବା ପରିମାଣ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ । ଆୟୋଗ ନିଜର ବିବରଣୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନୁମୋଦନ ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରିବେ । କେବଳ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭୂମିର କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର/ମୁକ୍ତ କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ବିଷୟ ହେବ । ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ସାପେକ୍ଷରେ, ଯୋଜନାର ପରିଚ୍ଛେଦ 9 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଆୟୋଗ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଜାରି ରଖିପାରିବେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ଅଧିକାରୀମାନେ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଏବଂ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଆୟୋଗଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା ଏବଂ ସହଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

5. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଦାବି ଆୟୋଗ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ତଥା ଏହାର ପରିସର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ଓ ଦାବିଗୁଡ଼ିକର ଯାଚନା ପାଇଁ ନୋଟିସ ଜାରି କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲେ । ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀକୁ ଆଧାର କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ 19.04.2012 ରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରି ଏଥିରେ ଥିବା ସୁପାରିଶକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଜମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଆୟୋଗ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ତାହାର ତିନୋଟି ବ୍ୟାପକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମେ 1984 ମସିହାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଗତ 28 ବର୍ଷ ଧରି ଗ୍ରାମବାସୀ/ଜମିଧାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ସହିତ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଚିତ, ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅଯୌକ୍ତିକ ହେବ ବୋଲି ଆୟୋଗ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2010 ରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ତାରିଖକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତକୁ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମାମଲାର ତଥ୍ୟରେ, ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବାର ତାରିଖ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆମ୍ଭେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ କରୁଛୁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, କ୍ଷତିପୂରଣର ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର କହିଥିଲେ ଯେ ଆୟୋଗ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । କ୍ଷତିପୂରଣର ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମିଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେୟ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣକୁ ଆମ୍ଭେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁ ।

ତୃତୀୟତଃ, ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗ 2006 ମସିହାର ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତି ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି କାରଣ ଏହା 1998 ମସିହାର ପୂର୍ବ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତି ତୁଳନାରେ ଜମିଧାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକ ଉଦାର ଏବଂ ଲାଭଦାୟକ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ, ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଆମ୍ଭେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହମତ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ଆମ୍ଭେ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ସମସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଆଦେଶରେ ପରିଣତ କରୁଛୁ । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଆମ୍ଭେ ନ୍ୟାୟମିତ୍ରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦିଗ ପ୍ରତି ଆୟୋଗଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ । ନ୍ୟାୟମିତ୍ର ଯଥାର୍ଥରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ବୃହତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ସେହି ଗ୍ରାମରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀ-କମ୍ପାନୀର ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ହେବା ଉଚିତ, ଯାହାର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

2006 ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତିରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରପୀଡିତ ଗ୍ରାମରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଆମ୍ଭେ ଜାଣିନାହୁଁ । ଯଦି ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତିରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ ଥାଏ, ତେବେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରପୀଡିତ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ସୁସଜ୍ଜିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ଉତ୍ତମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲଡ୍ସ ଲିମିଟେଡକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉପରେ ଆୟୋଗ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

ଆମ୍ଭେ ଆୟୋଗଙ୍କୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ମନେ ପକାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଯେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କଲ୍ୟାଣ କାର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ସେତେବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରାମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଯାହାର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ପ୍ରକୃତରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବସମୂହ ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ପାଇବେ । ଆମ୍ଭେ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଆୟୋଗ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସଚେତନ ରହିବେ । କିନ୍ତୁ, ଆମ୍ଭେ ତଥାପି ଏହା କହିବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଏହା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କଲ୍ୟାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବିଧି ସମ୍ମତ ଦେୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇବେ ନାହିଁ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣର କୌଣସି ଅଂଶକୁ କିମ୍ବା କ୍ଷତିପୂରଣ/ପୁନର୍ବାସର ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବସମୂହର କୌଣସି ଭାଗକୁ ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ମାଧ୍ୟମରେ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମିଧାରୀଙ୍କଠାରୁ ନେବାକୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, କ୍ଷତିପୂରଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଜମିଧାରୀମାନଙ୍କର ଯଥା ସମ୍ଭବ କ୍ଷତିପୂରଣ/ପୁନର୍ବାସ ସୁବିଧାଲାଭ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆୟୋଗଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆୟୋଗ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉପରେ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନଷ୍ଟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ ପାଣିଗ୍ରାହୀ କହିଥିଲେ ଯେ କେତେକ ଜମିଧାରୀ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜମି ମଧ୍ୟ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ସେମାନେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲେ, ତେଣୁ ସେମାନେ ଆୟୋଗଙ୍କ ନିକଟରେ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି ଦାଖଲ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଯଦି ଏପରି ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଆୟୋଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସେମାନଙ୍କର ନିବେଦନ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ, ଯିଏ ସେହି ନିବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ତଥା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବ । ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟର ଆମ୍ଭେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛୁ ଏବଂ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ନମୁନାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଗ୍ରାମଗୁଡିକରେ ଏହାର କଲ୍ୟାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ଯେଉଁଠାରେ ଜମିଗୁଡ଼ିକୁ ସମ ପ୍ରକାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆମ୍ଭେ ଆମ୍ଭର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଦୋହରାଇଛୁ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲଡ୍ସ ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନ ଆୟୋଗଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜମିଧାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବସମୂହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହାଯ୍ୟ, ସହାୟତା ଏବଂ ସହଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ବିବରଣୀର ନକଲଗୁଡ଼ିକୁ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର, ଜିପି. କ୍ୟାପଟେନ କରଣ ସିଂହ ଭାଟିଙ୍କୁ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଓକିଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଶୋକ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ଏହାପରେ ଏହାକୁ ଜଉମୁଦ ଦେଇ ଏକ ବନ୍ଦ ଖୋଳରେ ରଖାଯାଇପାରେ ।"

6. ଗୋପାଳପୁର ନମୁନାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଆୟୋଗ ବାଲିଙ୍ଗ, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ସରଦେଗା ଏବଂ ଟିକିଲିପଡ଼ା ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ତା 08.08.2012 ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ସେହି ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଆୟୋଗ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ସମାନ ଆଧାର ଅନୁସରଣ କରିପାରିବେ (ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ) ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ସେହି ଆଦେଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶ ନିମ୍ନମତେ ଉଦ୍ଧୃତ:

"ବାଲିଙ୍ଗ, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ସରଦେଗା ଏବଂ ଟିକିଲିପାଡ଼ା ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ମିଳିତ କ୍ଷତିପୂରଣର ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବସମୂହ ଶୀର୍ଷକ ଅଧୀନରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଦାବି ଆୟୋଗରୁ ଆହୁରି ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଆମ୍ଭେ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ସୁପାରିଶକୁ ଗ୍ରହଣ ତଥା ଅନୁମୋଦନ କରୁଛୁ ଏବଂ ଏହାର ସୁପାରିଶ ଆଧାରରେ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଆଲୋକରେ ଆଗକୁ ଆଗେଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ।

ଆମ୍ଭେ ଆହୁରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛୁ ଯେ ଆୟୋଗ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ସମାନ ଆଧାର ଯେତେଦୂର ସାଧ ଅନୁସରଣ କରିପାରିବେ ଯେଉଁ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଆୟୋଗଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ବିବରଣୀକୁ ଜଉମୁଦ ଦେଇ ଏକ ବନ୍ଦ ଖୋଳରେ ରଖାଯାଉ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଦାବି ଆୟୋଗରୁ ଆଗକୁ ବିବରଣୀ ପାଇବା ପରେ ବିଚାରାର୍ଥେ ଆଗତ କରାଯାଉ ।"

7. ଏହାର ତା 10.04.2013 ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କୁଲଦା ଏବଂ ଗର୍ଜନବାହଲ ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ ତଥା ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ତା 15.07.2013 ରିଖର ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କାର୍ଲିକାଚର ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେହି ଆଦେଶରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି କହିଥିଲେ ଯେ କିର୍ପସିରା ଏବଂ ରତନସାରା ନାମକ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଜମି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ କେତେକ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆୟୋଗଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ଏମସିଏଲର ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ- ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିପାରିବ । ତା 25.10.2013 ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପୁନର୍ବସତି ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006 (ଏହା ପରେ, "ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006") ଏବଂ (ତତ୍କାଳୀନ) ଭୂ ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ବିଧେୟକ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାରର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ।

8. 10.07.2017 ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅବଲୋକନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ସହିତ ଆବେଦନକୁ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ:

"ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶର ଅନୁସରଣରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପରିଛାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା ।

ଶ୍ରୀମାନ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର ବକେୟା ପ୍ରସଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତା 4 ଜୁଲାଇ 2017 ରିଖରେ ଏକ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ନିମ୍ନମତେ ସୁପାରିଶମାନ କରିଛନ୍ତି:

"(i) ସ୍ଥାୟୀ ଜମାଖାତାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ଏମସିଏଲ ର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଏହାର ହିସାବ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉକ୍ତ ଅର୍ଥ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆୟୋଗ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନେବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ରହିବେ ।

(ii) ତା 31 ଜୁଲାଇ 2017 ରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପୂର୍ବରୁ 8 ଟି ଗ୍ରାମ (ଯଥା ବାଲିଙ୍ଗା, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ଗର୍ଜନବାହାଲ, ଗୋପାଳପୁର, କାର୍ଲିକାଚର, କୁଣ୍ଡା, ସରଦେଗା ଏବଂ ଟିକିଲିପଡ଼ା) ର ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ତା 31 ନଭେମ୍ବର 2017 ରିଖ କିମ୍ବା ତା' ପୂର୍ବରୁ ଏହି 2 ଟି ଗ୍ରାମ (ଯଥା ସିଆରମଲ୍ ଏବଂ ବାଙ୍ଗୁରକେଲା) ର ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଲାଗି ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ଏମସିଏଲ ର ଅଧକ୍ଷ ତଥା ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି ।

(iii) ସମ୍ବଲପୁର ପ୍ରଭାଗୀୟ ଆୟୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବା ପାଇଁ ନ ଆସିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରୟାସ କରିବେ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନେ ସେହି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବେ, ଯେଉଁଠାରେ ପାଉଣା ପ୍ରାପ୍ତଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ ।

(iv) କ୍ଷତିପୂରଣର ସମସ୍ତ ପାଉଣା ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ, ପଇଠ କରିବାର ତାରିଖ, ପଇଠ କରିବାର ପ୍ରକୃତ ତାରିଖ ଏବଂ ସେହି ପଇଠରେ ସୁଧ ସାମିଲ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ଦର୍ଶାଇ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏବଂ ସହକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମିଳିତ ଭାବେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ତାଲିକା ଦାବି ଆୟୋଗ ତଥା ପ୍ରତିବାଦୀ ପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏମସିଏଲ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଉ ।

(v) ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ (ଯଥା ସିଆରମଲ ଏବଂ ବାଙ୍ଗୁରକେଲା) ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଯେତେବେଳେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ସେତେବେଳେ ଦେୟ ସୁଧ, ମାନ୍ୟବର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରାଯିବ । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ

ଅନୁଯାୟୀ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥାଏ, ତେବେ ବିଳମ୍ବରେ ପଇଠ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(vi) ଯେଉଁଠାରେ ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଏବଂ ଛଦ୍ମରୂପନର ପ୍ରକୃତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଆରୋପ ଅଣାଯାଏ, ସେ'ଠାରେ ଦାବି ଆୟୋଗ ଏପରି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଏବଂ ଶ୍ରୀମାନ ନ୍ୟାୟମିତ୍ରଙ୍କୁ ସୁପାରିଶମାନ ପଠାଇବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ।

(vii) 8 ଟି ଗ୍ରାମ (ଯଥା ବାଲିଙ୍ଗ, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ଗର୍ଜନବାହାଲ, ଗୋପାଳପୁର, କାର୍ଲିକାଚର, କୁଣ୍ଡା, ସରଦେଗା ଏବଂ ଟିକିଲିପାଡ଼ା) ପାଇଁ ତା 31 ଜୁଲାଇ 2017 ରିଖ କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ 2 ଟି ଗ୍ରାମ (ଯଥା ସିଆରମାଲ ଏବଂ ବାଙ୍ଗୁରକେଲା) ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତା 31 ନଭେମ୍ବର 2017 ରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପୂର୍ବରୁ ବାର୍ଷିକୀ ସମେତ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ, ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ବଦଳରେ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଏମସିଏଲ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଦିଆଯାଉ ।

(viii) କୌଣସି ବି ଗ୍ରାମରେ କୃଷି ଜମିରେ ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ବେଆଇନ ଖନନ ତୁରନ୍ତ ବନ୍ଦ କରିବା ଲାଗି ଏମସିଏଲ ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଉ ।

(ix) ତା 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017 ରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନ (ଯଥା ବରପାଲ୍ଲୀ- II ଏବଂ ଚଟନପଲ୍ଲୀ) ରେ ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଲାଗି ଏମସିଏଲ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଜାରି କରାଯାଉ ।

(x) ଥରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ଦାବି ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଗଲେ, ମାନ୍ୟବର ଦାବି ଆୟୋଗ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ଯେଉଁମାନେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାଧାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ -

(xi) ଏମସିଏଲ ର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନିଜେ କିମ୍ବା ଜଣେ ମନୋନୀତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ଆୟୋଗଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଦାୟୀ ରହିବେ ।

(xii) କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଲାଗି ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

(xiii) ଆୟୋଗଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ଅନୁସାରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(xiv) ବାଦ ପଡ଼ିଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ (କୌଣସି କର୍ମ ନିୟୋଜନର ବର୍ଗ I ଏବଂ II ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆୟୋଗଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ଅନୁସାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(xv) ଆଜିଠାରୁ ନଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(xvi) କେବଳ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଆୟୋଗ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ପରେ ଯେ ବହିଷ୍କାର କରାଯାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ବିକଳ୍ପ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ଆୟୋଗ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିପାରିବେ ।

(xvii) ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିବା ପାଉଣା ପ୍ରାପ୍ତଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯିବ ।

(xviii) ଯେଉଁ ପାଉଣା ପ୍ରାପ୍ତଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧ ଦେୟ ହେବ ଏବଂ ଏହି ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 15 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହାରରେ ସେହି ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(xix) ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସମସ୍ତ ପାଉଣା ପ୍ରାପ୍ତଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ଏବଂ ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା, ସେମାନଙ୍କ ନାମ ତଥା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଦାବିଗୁଡ଼ିକର ରାଶି ପରିମାଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି କରିଥିବା ଏକ ତାଲିକାକୁ, ମିଳିତ ଭାବେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ କରିବାପୂର୍ବକ ଆୟୋଗ ତଥା ବହିଷ୍କୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପକ୍ଷର ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯିବା ଉଚିତ,

(x) ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସମ୍ବଲପୁର ପ୍ରଭାଗୀୟ ଆୟୁକ୍ତ ସମେତ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।"

ଶ୍ରୀମାନ ନ୍ୟାୟମିତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସୁପାରିଶ ସହିତ ଆମ୍ଭେ ମୋଟାମୋଟି ସମ୍ମତିରେ ଅଛୁ । ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ଆମ୍ଭେ ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରପୀଡିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ/ଆୟୋଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସେମାନଙ୍କ ଆପତ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଖୋଲା ରଖିଛୁ କାରଣ ଆମ୍ଭେ ଏହିପରି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ/ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳନା ନିମିତ୍ତାର୍ଥେ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ।

ସୁପାରିଶ XIV ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲଙ୍କର ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି ରହିଛି ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓଡ଼ିଶା ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ନୀତି 2006 ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଶ୍ରୀମାନ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ସୁପାରିଶ, ପରିଛା ଆୟୋଗ ବିବରଣୀ ସହିତ ଅନୁରୂପ ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ, ଏହି ମାମଲାର ଏହି ଦିଗକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଏବେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ରହିଛି, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ପାଇଁ ଆବଣ୍ଟିତ ଭୂମିରେ ନିର୍ମିତ ଆବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ଶ୍ରୀମାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଧନକର କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ନିର୍ମିତ ଆବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏଭଳି ନିର୍ମାଣ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯିବ । ଯେଉଁମାନେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ନିର୍ମିତ ଆବାସକୁ ନ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଆବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଯିବାର ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ ନ କରନ୍ତି, ଯେଉଁ ଇଚ୍ଛା କି ନୋଟିସର ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚିତ କରିବାକୁ ହେବ, ସେମାନେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଏହିପରି ଆବାସ ଆବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ମନ ବଳେଇବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

ଆମ୍ଭେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ମୌଳିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟର ସାପେକ୍ଷରେ, ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପରିଛା ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ/ଆୟୋଗଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ ଯେ ସେମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବେ ।

9. ତା 13.10.2020 ରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏମସିଏଲକୁ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ ସ୍ଥିତିର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦଲିଲ ଡିଜିଟାଲ୍ ଭାବରେ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ଯେ ତା 02.09.2020 ରିଖର ପୂର୍ବ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ₹ 566, 31, 46, 942.78 ଜମା କରାଯାଇଥିଲା । ଭାରତର ଶ୍ରୀମାନ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଶ୍ରୀ ଆତ୍ମାରାମ ନାଡକର୍ଣ୍ଣି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଏମସିଏଲ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିବରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱୀକୃତ ମାମଲାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ତୁମୁଲିଆ, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା, ରତନସାରା ଏବଂ କିର୍ପସରା ଗ୍ରାମ ପାଇଁ କୌଣସି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଘୋଷଣା କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର (ଏହା ପରେ, "ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013") କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ 2013 ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ହେବା

ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସନିର୍ବନ୍ଧ ଅନୁରୋଧ କରିବାକୁ ସେହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 24 ସହିତ *ଇନ୍ଦୋର ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ ବନାମ ମନୋହର ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*[3] ମାମଲାରେ ସମ୍ବିଧାନ ବିଚାରପୀଠ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଭରସା ରଖାଯାଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ସାରଣୀଭୁକ୍ତ ବିବରଣୀ ଫର୍ଦ୍ଦ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ ଅତି କମରେ ଛଅଟି ସ୍ଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତିର କୌଣସି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ସ୍ଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି ।

10. ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା: କେତେକ ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଲୋଡ଼ି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କିଛି ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଇନଥିଲା, କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ସମସ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶୁଣାଣି କରିଥିଲେ । ଏହି ରାୟ ତେଣୁକରି ସେହି ସମସ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଅବମାନନା ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବ ।

11. ଶୁଣାଣୀ ସମୟରେ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫର ଓକିଲମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉପସ୍ଥାପନାଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ:

i. <u>ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 1</u>: ଯେଉଁ ତାରିଖ କିମ୍ବା ତାରିଖମାନଙ୍କରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଣନା ଯୋଗ୍ୟ ହେଲା (ଯାହାକୁ 'ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ);

ii. <u>ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 2</u> : ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା;

iii. <u>ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3, 4 ଏବଂ 5</u> : ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ଲାଗୁ ହେଉ କିମ୍ବା 2013 ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୀତି ଲାଗୁ ହେଉ; ଯଦି 2013 ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୀତି ଲାଗୁ ହୁଏ, ତେବେ ନିଯୁକ୍ତି ଲାଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପାରିବାରିକ ଗୋଷ୍ଠୀ କହିଲେ ଜଣେ ମାତ୍ର ସଦସ୍ୟ ନା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିଲା କି; ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟର ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଧାରରେ ଆୟୋଗ ପୁନର୍ବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ କି;

iv. <u>ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 6</u> : ଆବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ଲଟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଅଧିକାର; ଏବଂ

v. <u>ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 7</u>: ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି ସୁଯୋଗ ଏବଂ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।

B. ***<u>ବିଶ୍ଳେଷଣ</u>***

---

[3] *ଇନ୍ଦୋର ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ (ଏଲଏପିଏସଇ-5 ଜେ.) ବନାମ ମନୋହରଲାଲ, (2020) 8 SCC 129 ।*

12. ଏକ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, *ଏମ. ପି ରାଜ୍ୟ ବନାମ ନର୍ମଦା ବଚାଓ ଆନ୍ଦୋଳନ*[4] ମାମଲା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21 ର ଯବକାଚ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ମର୍ମକୁ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର କରାଇଥିଲା:

"ଭୂ-ଅର୍ଜନ ଏବଂ ଥଇଥାନ: ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21

26. ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ଯେତେଦୂର ସାଧ୍ୟ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଧିଗୃହୀତ ଭୂମିରେ ରହୁଥିଲେ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରୁଥିଲେ, ଯଦି ସେମାନେ ଚାହାଁନ୍ତି, ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ କିଣିବାକୁ ଏବଂ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ଭୂମି ଖଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ । ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କୁ ବିକଳ୍ପ ଆବାସ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ବିକଳ୍ପ ଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବାଞ୍ଛନୀୟତା ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ।

27. କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିତାଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପାଇବାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ପୁନଃ ଥଇଥାନ କେବଳ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେଉଁମାନେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ବାସସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଜୀବିକା ହରାଇବା କାରଣରୁ ନିରାଶ୍ରୟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ନିଯୁକ୍ତି, ଆବାସ, ନିବେଶ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ବିକଳ୍ପ ଜମି ଚିହ୍ନଟ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ମାର୍ଗ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

> *"10.....ବିକାଶର ଏକ କ୍ଷୀଣ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି, ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟଧିକ ନିସ୍ପୃହତା ଭାବରେ ପ୍ରପୀଡିତ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦାସୀନତା ଏବଂ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରତି ଏକ ହୀନମନ୍ୟ ଚିନ୍ତାଧାରା ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ବିଧାନ ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁବିଧା ସବୁଠାରୁ ଅବହେଳିତ ନାଗରିକଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ୱଚିତ୍ ପହଞ୍ଚେ । (ମହାନଦୀ କୋଲଫିଲ୍ଡସ ଲିମିଟେଡ ମାମଲା [ମହାନଦୀ କୋଲଫିଲ୍ଡସ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ମାଥିଆସ ଓରାମ, (2010) 11 ଏସସିସି 269: (2010) 4 ଏସସିସି (Civ) 450: ଜେଟି (2010) 7 ଏସସି 352], ଏସସିସି ପୃଷ୍ଠା 273, ପରିଚ୍ଛେଦ 10)*

ଯେଉଁ ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକା ଭୂମି ସହିତ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଜାର ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଘାତଜନକ

[4] *ଏମ. ପି ରାଜ୍ୟ ବନାମ ନର୍ମଦା ବଚାଓ ଆନ୍ଦୋଳନ,(2011) 7 ଏସସିସି 639*

ହୋଇପାରେ । (ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ ପିସ୍ତା ଦେବୀ [(1986) 4 ଏସସିସି 251: ଏଆଇଆର 1986 ଏସସି 2025], ନରପତ ସିଂହ ବନାମ ଜୟପୁର ବିକାଶ ପ୍ରାଧିକରଣ [(2002) 4 ଏସସିସି 666 : ଏଆଇଆର 2002 ଏସସି 2036], ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ବନାମ ମହବୁବ [(2009) 14 ଏସସିସି 54 : (2009) 5 ଏସସିସି (Civ) 297], ମହାନଦୀ କୋଲଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ୍ [ମହାନଦୀ କୋଲଫିଲ୍ଡସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ମାଥିଆସ୍ ଓରାମ୍, (2010) 11 ଏସସିସି 269 : (2010) 4 ଏସସିସି (Civ) 450: ଜେ.ଟି. (2010) 7 ଏସସି 352] ଏବଂ ବ୍ରିଜ ମୋହନ ବନାମ ହୁଡା [(2011) 2 ଏସସିସି 29: (2011) 1 ଏସସିସି (Civ) 336] । ଚାଷ କରିବା କୃଷକମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାର, ଜୀବିକାର ଅଧିକାରର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ । "କୃଷି ଭୂମି ସୁରକ୍ଷାର ଭାବନା ଏବଂ ଭୟରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ମୂଳଦୁଆ ଅଟେ: ସୁନିଶ୍ଚିତ ଅଧିକୃତ ଅଞ୍ଚଳ ଶାନ୍ତି ଏବଂ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ଉତ୍ସ ।" ଭାରତ ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ସମାଜ ହୋଇଥିବାରୁ, "ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭୂମି ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଦୃଢ଼ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି"।

28. ତେବେ, ଭୂ ଅର୍ଜନ କ୍ଷେତ୍ରରେ, "ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21 ଅନୁଯାୟୀ ଜୀବିକା ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାର ଆବେଦନ ଧାରଣକ୍ଷମ ନୁହେଁ" । (ଚମେଲି ସିଂ ବନାମ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ [(1996) 2 ଏସସିସି 549: ଏଆଇଆର 1996 ଏସସି 1051] ଏବଂ ସମତା ବନାମ ଏ.ପି. ରାଜ୍ୟ [(1997) 8 ଏସସିସି 191: ଏଆଇଆର 1997 ଏସସି 3297]) । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 300-A କେବଳ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ନୁହେଁ ବରଂ ଏକ ମାନବିକ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ଅଟେ । (ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦାସ ବନାମ ଜଗତ ରାମ [(2007)10 ଏସସିସି 448] ଏବଂ ଅମରଜିତ ସିଂହ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ [(2010) 10 ଏସସିସି 43: (2010) 4 ଏସସିସି (ସିଆରଆଇ) 29] ।) ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ଜିଲୁଭାଇ ନାନଭାଇ ଖଚର ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ମାମଲାରେ [1995 ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟ (1) ଏସସିସି 596 ଏଆଇଆର 1995 ଏସସି 142] ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଲେ: (ଏସସିସି ପୃଷ୍ଠା 620 ଏବଂ 632, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 30 ଏବଂ 58)

"30. ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 300-A ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାର ସମ୍ବିଧାନର ଏକ ମୌଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ କିମ୍ବା ଢାଞ୍ଚା ନୁହେଁ । ଏହା କେବଳ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ।..........

***

58. ....ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21 କୁ ଆକର୍ଷିତ କରୁଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନ୍ୟାୟ ନୀତି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 300-A ଅଧୀନରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଥବା ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବ ଦେଇଥାଏ ।"

29. ନର୍ମଦା ବଚାଓ ଆନ୍ଦୋଳନ (1) [(2000) 10 ଏସସିସି 664] ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ କହିଲେ: (ଏସସିସି ପୃଷ୍ଠା 702-03, ପାରା 62)

"62. ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଆପେ ଆପେ ମୌଳିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକାରର ଲଙ୍ଘନ ହେବ ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଅଛି ଯେ ନୂତନ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପରେ ସେମାନେ ପୂର୍ବ ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛନ୍ତି । ପୁନଃ ଥଇଥାନ ସ୍ଥାନରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ବସ୍ତିରେ ଉପଭୋଗ କରୁଥିବା ସୁବିଧା ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ତଥା ଉନ୍ନତ ସୁବିଧା ପାଇବେ । ସମାଜର ମୁଖ୍ୟଧାରାରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସମ୍ମିଳିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ନତି ଏବଂ ପ୍ରଗତି ହେବ ।" (ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଗଲା)

30. କେରଳ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ପ୍ୟୁପଲ୍ସ ୟୁନିଅନ ଫର ସିଭିଲ୍ ଲିବର୍ଟିଜ୍ [(2009) 8 ଏସସିସି 46] ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ କହିଲେ: (ଏସସିସି ପୃଷ୍ଠା 95, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 102-03)

"102. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21 ରେ ଜୀବନ ଓ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟର ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ପ୍ରଶ୍ନ ଏହି କି ଯେ, ଏହା କ'ଣ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ନିଜ ବାସସ୍ଥାନରେ ପୁନର୍ବାସ ପାଇବାର ଅଧିକାରକୁ ନିଜ ଛାୟା ତଳେ ଆଣିବ?

103. ଯଦି ଉତ୍ତରଟି ସକାରାତ୍ମକ ଭାବେ ଦେବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ କୌଣସି କାରଣ ବିନା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଏକ ଇଞ୍ଚ ଭୂମି ମଧ୍ୟ କେବେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ସମୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଥିବା ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଅଧିକାର ଏବଂ ଆଉ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଆଦୌ ଏପରି ନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ନିଷେଧ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବହନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଗଲା)

31. ତେଣୁ, ଉପରୋକ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖିତ ରାୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କୌଣସି ସାମ୍ବିଧାନିକ/ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରେ ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ଯାହା ହେଉ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନେ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ।"

ଏହି ସନ୍ଦର୍ଭରେ, ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟର ଏକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଭାଗରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

I. ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ

13. କେତେକ ଜମି ମାଲିକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଗୋପାଳପୁର ପାଇଁ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଣନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ତାରିଖ ସର୍ବେକ୍ଷଣର ନୋଟିସ ତାରିଖ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଯଥା ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗାଁର ସର୍ବେକ୍ଷଣର ତାରିଖ, ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ମାମଲାରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣର ତାରିଖ ପରିବର୍ତ୍ତେ, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ତାରିଖ ହେବା ଉଚିତ, ଯାହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ନୀତିରେ, ଅନୁରୂପ ହେବ, କାରଣ ଅନ୍ୟ ଯାହା କିଛିର ଅର୍ଥ ହେବ ଯେ ଆୟୋଗ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭିନ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ।

14. ଏମସିଏଲ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ଶ୍ରୀମାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଆତ୍ମାରାମ ନାଡକର୍ଣ୍ଣୀ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଗୋପାଳପୁର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଆଧାରରେ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ, ଜମି ମାଲିକମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପକୃତ ହୋଇଥିଲେ, କାରଣ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ତାରିଖ ଏକ ସମାନ ଥିଲା, ଯାହା ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପରିମାଣ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବର ପ୍ରଶ୍ନ ରହିଛି, ଅଭିଯୋଗ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ, କାରଣ ବିଳମ୍ବରେ ଦେୟ ପାଇଁ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମ ଦ୍ୱାରା ଆଇନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ରହିଛି । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ପୁନର୍ବିଚାର କରନ୍ତି, ତେବେ ଚୂଡାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ଖୋଲାଯିବ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦିଆଯିବ, ଯାହା ଭୂମି ମାଲିକଙ୍କ ସମେତ କାହାରି ସୁବିଧା ପାଇଁ ହେବ ନାହିଁ ।

15. ପରିଚ୍ଛା ଆୟୋଗ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜର ବିବରଣୀରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରୁ କାହିଁକି ଗଣନା କରାଯିବା ଉଚିତ ତାହାର କାରଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ ।

> *"15. ସୁନ୍ଦରଗଡ ପରି ଏକ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିପୋଷଣ ପାଇଁ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବୃତ୍ତି ନାହିଁ । ଥରେ ନିଜ ଭୂମିରୁ ଉଚ୍ଛେଦ ହେବା ପରେ ଏଭଳି ନିରାଶ୍ରୟ ହୋଇଯାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉଠାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ସଞ୍ଚୟ ନଥାଏ ଏବଂ ସାହାଯ୍ୟଭିକ୍ଷା କରିବାକୁ କିଛି ନଥାଏ । ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ, ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନ ପାଆନ୍ତି, ତେବେ ଅନାହାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି । ଆପତ୍ତି ଶୁଣାଣିର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ, ଆମ୍ଭେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତି କାରଣରୁ ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଇନଗତ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ, କିଛି ଭଡ଼ାଟିଆ ଅସୁସ୍ଥ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ ସାଂଘାତିକ*

ରୋଗରେ ପୀଡିତ ଥିଲେ, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହିପରି କିଛି ରୋଗୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ନ ପାଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । କେତେକ ଭୂମିଧାରୀ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କ ବିବାହ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଅଟକି ଯାଇଛି କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମି କାରବାର କରିବାର କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଯଦି 4 (1) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ଏକ କିମ୍ବା ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଭୂମିଧାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିପୋଷଣ ପାଇଁ ସମ ପରିମାଣର ଭୂମି କିଣି ପାରିଥାନ୍ତେ, କାରଣ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ସେତେବେଳେ ଭୂମିର ମୂଲ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନର ଦରଠାରୁ ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ ଭୂମିଧାରୀଙ୍କ ଦୋଷ କାରଣରୁ ଆଦୌ ହୋଇନଥିଲା, ବରଂ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ହିତାଧିକାରୀ କମ୍ପାନୀ, ଏମସିଏଲ ର ଶିଥିଳତା କାରଣରୁ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆମ୍ଭେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ ଯେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖକୁ ଦାବି ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଅଣାଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୂମିଧାରକମାନଙ୍କୁ ଭୂମି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ଆମ୍ଭେ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2010 କରିବାକୁ ଏବଂ 2010-11 ରେ ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଗୋପାଳପୁର ଜମିର କ୍ଷତିପୂରଣ ଆକଳନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରୁଅଛୁ ।

16. କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ, ସରଦେଗା, ବାଲିଙ୍ଗା, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ଟିକିଲିପଡ଼ା, ଗର୍ଜନବାହାଲ ଏବଂ କୁଲଦା ଭଳି ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 08.08.2012 ରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ 10.04.2013 ରେ, ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତା 15.07.2013 ରିଖର ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟ କାର୍ଲିକାଚର ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଏହା ଯେ ଏମସିଏଲ ର ଯୁକ୍ତିରେ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି, ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପ୍ରତି ସଚେତନ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସମୟରେ 22 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି କୌଣସି ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା, ଯାହା ଆୟୋଗ ଗଠନ ଓ ଗୋପାଳପୁର ନମୁନାର ବିକାଶର କାରଣ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ତାରିଖ ଗଣନା ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ । ଯଦି କେହି ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖନ୍ତି ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ତାରିଖ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ତାରିଖକୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା, ଏବଂ ସେହି ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଆଧାରରେ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ସେମାନଙ୍କର ଲାଭକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରେ । ପୁନର୍ବାର ତାରିଖ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି କରିବ, ଏବଂ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭର ଗଣନାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବାର ଏକ ପ୍ରକୃତ ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ

ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଏହିକି ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲିବା ଦ୍ୱାରା ଯଥେଷ୍ଟ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି ହେବ, କାରଣ ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ନୂତନ ଭାବରେ ଗଣନା କରିବାକୁ ପଡିବ । ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡିକ ପାଇଁ, ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଣନାର ଆଧାର ଭାବରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସୂଚିତ ହେବାର ତାରିଖଗୁଡିକର ଆବେଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦାଖଲକୁ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି ।

17. ଗୋପାଳପୁର ବିବରଣୀ ଆଧାରରେ, 2010 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସର ଏହି ଅନ୍ତିମ ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ କାରଣରୁ ସମସ୍ତ 14 ଟି ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ଅଟେ । ପ୍ରଥମ ଏବଂ ସର୍ବାଗ୍ରେ, ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ 1984 ରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା; ଅନ୍ତିମ ବିଜ୍ଞପ୍ତି କିମ୍ବା ଘୋଷଣା 1990 ରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବିବାଦକୁ ନେଇ ଭୂମି ମାଲିକମାନେ ଯେଉଁ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ, ଶେଷରେ ସେମାନେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯାଇଥିଲେ । ପରିଶେଷେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ମୂଳ ତାରିଖ (1984-1990) କୁ ଆଧାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଥିଲେ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାନ୍ତା, ତାହାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାର ବାସ୍ତବିକ ଫଳାଫଳ ଏହା ଅଟେ ଯେ ଗୋପାଳପୁର ବିବରଣୀ ଯାହା ଅନ୍ତିମ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ଉପରେ ଆଧାରିତ, କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଣନା ତାରିଖକୁ 22 ବର୍ଷ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଭୂମି ମାଲିକଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଛି । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଏବଂ ସମାନ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ଏବଂ 2013 ଶେଷ ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଗୋପାଳପୁର ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଗ୍ରହଣ କରିବା କିପରି ସେମାନଙ୍କୁ କି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ କରିବ ତାହା ଭୂମି ମାଲିକମାନେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହାଁନ୍ତି । 2010 ଏବଂ 2013-14 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିକ୍ରି ଦଲିଲ କିମ୍ବା ବଜାର ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ବଜାର ମୂଲ୍ୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଦଲିଲ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତୃତୀୟତଃ, 2011, 2012 କିମ୍ବା 2013 ମସିହାରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ, ଯଦି ଗୋପାଳପୁର ଅନ୍ତିମ ତାରିଖକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ସମସ୍ତ ଭୂମି ମାଲିକଗଣ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବୈଧାନିକ ହାରରେ ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବୈଧାନିକ ସୁଧ ଅର୍ଜିତ ହେବ, ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ତଥା ଋଣପତ୍ର ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ । ଏହା ଗୋପାଳପୁର ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଯଦି କୌଣସି ପକ୍ଷପାତ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତେବେ କ୍ଷତିପୂରଣ କରିବ । ରାଜ୍ୟ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ବିକାଶ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି (ଏହା ପରେ, "ଆରପିଡିଏସି") ଗଠନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବା ପରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସମ୍ମତି ଆଧାରରେ ଆରପିଡିଏସି ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନ ଚୟନ କରାଯାଇଥାଏ, ଯାହା ପରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ

ସଂସ୍ଥାକୁ (ବର୍ତ୍ତମାନର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏମସିଏଲ) ଏକ ସୂଚନା ପଠାଯାଏ । ଏମସିଏଲ ଅନୁଯାୟୀ, ପୁନର୍ବସତି ପାଇଁ ଏହି ସ୍ଥାନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ 03.11.2020 ଉପରେ ଏକ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ବିବରଣୀରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନର ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯେ 12 ଟି ଗ୍ରାମ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 326 ଟି ଆପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିକାକୁ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ; ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସହିତ ପରାମର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆରପିଡିଏସି କୁ ସ୍ଥାନ ଚୟନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଗ୍ରାମସଭା ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପନ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଏହା ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ 2,40,000/- ଟଙ୍କାର ନିର୍ମାଣ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

18. ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋପାଳପୁର ବିବରଣୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ (ଅର୍ଥାତ୍, ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2010) କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ଆଧାର ହେବ । କ୍ଷତିପୂରଣ ବ୍ୟତୀତ, ଭୂ ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦାବିଦାରମାନେ ବୈଧାନିକ ଲାଭ (ସହାୟତା, ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ, ସୁଧ ଇତ୍ୟାଦି) ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ।

II. ***ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 2: ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା***

19. ଜମି ମାଲିକମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରଠାରୁ, କ୍ଷତିପୂରଣ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଇନ ସେହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ, ରଦ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଭୂମି ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ନୁହେଁ । ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ, ଯେଉଁ ଦିନ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ସେହି ତାରିଖରେ ବିସ୍ଥାପିତମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ କରା ଯାଇନଥିଲା, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆକର୍ଷିତ ହେବ ।

20. ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କିରିପ୍ସିରା, ଜୁପୁରୁଙ୍ଗା, ରତନସାରା ଏବଂ ତୁମୁଲିଆ ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀରେ ଆୟୋଗ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପ୍ରୟୋଗ ବିଷୟରେ ଦାବି ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଯେହେତୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ, ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବା ପରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ଆଇନ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।

21. ଏମସିଏଲ ତରଫରୁ ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଦେଶକୁ ଆୟୋଗ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ କାରଣ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ତା 25.10.2013 ରିଖର ଅଧୀନରେ ସ୍ଥିତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ସମାଧାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୁନର୍ବସତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର

ଅଧିନିୟମ 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହେବ । କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୋପାଳପୁର ବିବରଣୀକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବା ସମୟରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିସାରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମକୁ ପରିଚାଳନା କରିବ । ଯଦି କୌଣସି ଗ୍ରାମରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ବିଚ୍ୟୁତି କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ଏକ 'ପାଣ୍ଡୋରାର ବାକ୍ସ' ଖୋଲିଦେବ ଏବଂ ଗୋପାଳପୁର ନମୂନାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ସମାଧାନ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ଖୋଲିଯିବ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏକ ଅନ୍ତହୀନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏମସିଏଲ, 2,000 କୋଟିରୁ ଅଧିକ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଦେୟ ଦେବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକାଂଶ ଖାଲି ଜମିର ଭୌତିକ ଦଖଲ ଅଧିକାର ପାଇନାହିଁ, ଯାହା ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପୂର୍ବରୁ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇସାରିଛି, ଏବଂ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

22. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଦାବି ଉପରେ ଆୟୋଗ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ:

"8.9 ଭୂ ଅର୍ଜନ, ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିନିୟମ 2013 ରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନେକ ଭୂମି ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ଦାବି ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଆୟୋଗ ଦାବି ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 27 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା 19.6.2015 ରିଖର ଆଦେଶ ଏବଂ ଦାବି ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 130 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା 30.10.2018 ରିଖର ଆଦେଶ ଏବଂ ଦାବି ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 10/1 ଏବଂ 27 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା 08.12.2018 ରିଖର ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ, ସେହି ଦାବିଗୁଡ଼ିକରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଓକିଲଙ୍କୁ ତଥା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଶୁଣିବା ପରେ ସେହି ଦାବିଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।"

23. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 105 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

105. ଏହି ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କେତେକ ସଂଶୋଧନ ସହିତ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।- *(1) ଉପଧାରା (3) ର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି, ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିନିୟମ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।*

(2) ଧାରା 106 ର ଉପଧାରା (2) ର ସାପେକ୍ଷରେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ କୌଣସି ଆଇନକୁ ବାଦ ଦେଇପାରିବେ କିମ୍ବା ଯୋଗ କରିପାରିବେ । (3) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଏହି ଆଇନର ଆରମ୍ଭ ତାରିଖରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ଯେ ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏହି ଆଇନର ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ, ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମନ ଅନୁଯାୟୀ ଜମି

ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ କିମ୍ବା ଏପରି ବ୍ୟତିକ୍ରମ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଯାହା କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବ ନାହିଁ, ଯେ'ରୂପେ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଇପାରେ, ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ।

(4) ଉପଧାରା (3) ଅଧୀନରେ ଜାରି କରାଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଏକ ନକଲ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୃହ ସମ୍ମୁଖରେ, ଏହା ଅଧିବେଶନରେ ଥିବାବେଳେ, ମୋଟ ତିରିଶ ଦିନର ଅବଧି ପାଇଁ ସିଠାରେ ରଖାଯିବ, ଯାହା ଗୋଟିଏ ଅଧିବେଶନରେ କିମ୍ବା ଦୁଇ କିମ୍ବା ଅଧିକ କ୍ରମାଗତ ଅଧିବେଶନରେ ଗଠିତ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ଯଦି, ଅଧିବେଶନ କିମ୍ବା ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିବେଶନର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିବେଶନର ଅବସାନ ପୂର୍ବରୁ, ଉଭୟ ଗୃହ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଉଭୟ ଗୃହ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା, ଯଥାସ୍ଥିତି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଗଠନାକାରରେ ଜାରି କରାଯିବ ଯାହା ଉପରେ ସଂସଦର ଉଭୟ ଗୃହ ସହମତ ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀର ପ୍ରବେଶ 11, ନିମ୍ନମତେ ପଠନୀୟ:

"11. କୋଲ ବିଅରିଂ ଏରିଆ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିକାଶ ଅଧିନିୟମ 1957 (1957 ର 20)"

24. ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀ ସହିତ ପଠିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 105 ଅନୁଯାୟୀ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013, ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନଥିଲା । ତେବେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 105 (2) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ:

"ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏହି ଆଇନର ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ, ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମନ ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ କିମ୍ବା ଏପରି ବ୍ୟତିକ୍ରମ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଯାହା କ୍ଷତିପୂରଣକୁ ହ୍ରାସ କରିବ ନାହିଁ ଅଥବା କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ପରି ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବ ନାହିଁ, ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ।"

25. କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ମାମଲାରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଜାରି କରିଥିଲେ । ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"1 ...... ଯେ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା 28.08.2015 ରେ ଅଧିସୂଚିତ ଭୂ ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ଅଧିନିୟମ, 2013 ରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଧିକାର (ଏହାପରେ ଆରଏଫସିଟିଏଲଏଆରଆର ଅଧିନିୟମ') ଏବଂ ଆଦେଶ ଏସଓ ସଂଖ୍ୟା 2368(E) ର ଘୋଷଣା ପରେ ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ, କୋଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଏହାର ସହଯୋଗୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କୋଇଲା ବିଅରିଂ ଏରିଆ (ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ବିକାଶ ଅଧିନିୟମ 1957 (ଏହାପରେ 'ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ') ଅଧୀନରେ 01.09.2015 ପୂର୍ବରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ମାଗିଛନ୍ତି ।"

2. ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମେତ ଏକାଧିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥିବାରୁ, ଏହି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଆଇନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟଠାରୁ ପରାମର୍ଶ ମାଗିଥିଲା । ଆଇନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସେମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13(5) ଅନୁଯାୟୀ 01.09.2015 ପୂର୍ବରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇନାହିଁ, ତେବେ ଆରଏଫସିଟିଏଲଏଆରଆର ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହେବ । ଅବଶିଷ୍ଟ ମାମଲାରେ ଯେଉଁଠାରେ 01.09.2015 ପୂର୍ବରୁ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13(5) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର ହୋଇସାରିଛି, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି ମାମଲା ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ ।

4. ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ, ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, କୋଇଲା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ତା 12.05.1989 ରିଖ ପୂର୍ବ ଆଦେଶପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା 430200/26/88-ଏଲଏସଡବ୍ଲ୍ୟୁ କୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ । ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏହା ଜାରି କରାଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାକ୍ଷର/-

ଆର୍. ଏସ୍. ସରୋଜ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁସଚିବ"।

26. ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ଧାରା 105 ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ପରି ଏହାର ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ପ୍ରଭାବ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରୟୋଗରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ପ୍ରୟୋଗକୁ ବାଦ ଦେଇଛି । ଏହି ଅଧିନିୟମନ ଅଧୀନରେ, ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବିଷୟ ହୋଇଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ଏମସିଏଲ ସପକ୍ଷରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

27. ଯେତେବେଳେ 01.01.2014 ରୁ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା, ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଏମସିଏଲ ସପକ୍ଷରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜାରି ରହିଲା । ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 105(3) ରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏହାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସେହି ଅଧିନିୟମର ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଥିଲା, ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ସେହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବାଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଏହି ଜନାଦେଶ, ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଆଦେଶନାମା ଅନୁଯାୟୀ, 28.08.2015 ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଧାରା 105(3) ଅଧୀନରେ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ । ତେବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଧାରା 103 ଅଧୀନରେ ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଏହା ଏ'ପରି ମନେହୁଏ କାରଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତିଟି ଧାରା 105(3) ରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି 28.08.2015 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ, କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନ କିମ୍ବା ପୁନର୍ବସତି ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଲାଭଦାୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ କରିବା ପାଇଁ ବୈଧାନିକ ନିଷିଦ୍ଧାଦେଶର ଭାବକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଓ ବାସ୍ତବ ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା ।

28. ଏମସିଏଲ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 25.10.2013 ରିଖର ଆଦେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଯେ ଜମି ମାଲିକମାନେ କେବଳ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ଲାଭ ଉଠାଇପାରିବେ । ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ସହ ସଂପୃକ୍ତ । ଏଥି ସହିତ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏହି ସତ୍ୟତା ପ୍ରତି ସଚେତନ ହେବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଯେତେବେଳେ ସେହି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013, ଯାହା ଆଜିକା' ଦିନରେ ଆମ୍ଭେ ଜାଣୁ, ତାହା ଆଇନ ମଧ୍ୟ ନଥିଲା- ଏହାକୁ ଏକ ବିଧେୟକ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂସଦରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା । 25.10.2013 ର ଆଦେଶ କେବଳ ବିଧେୟକକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କେଉଁ କ୍ରମରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହେବ ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିପାରିନଥିଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସୂଚିତ କରିନାହିଁ ଯେ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ- ଯାହା ପ୍ରଣୟନ ହେବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଥିଲା, ତାହା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମସ୍ତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି ନାହିଁ, ଏବଂ ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଅଂଶ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମି ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ଏହାର ପରିସରରୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା କି, ଯେପରି ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ପରିଶେଷରେ ଧାରା 105 ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀ ମାଧ୍ୟମରେ କରିଥିଲା ।

29. ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ 01.01.2014 ଏବଂ 28.08.2015 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମନ ଅନୁଯାୟୀ ଚାଲୁଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା- ଯେପରିକି ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ - ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପରିସର ବାହାରେ ଥିଲା । ତେବେ, 28.08.2015 ରେ

ଧାରା 105(3) ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 113 ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବାରେ, ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଥିଲା । ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ବିଶେଷ କରି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସହିତ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକର ଗଣନା ତଥା ବିତରଣ ଏବଂ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ପଦକ୍ଷେପମାନ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

30. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହା ତୁରନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପୂର୍ବ-ବିଦ୍ୟମାନ ପଦ୍ଧତିଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । କାରଣ ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ, ପ୍ରଥମ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ କେଉଁ ସହାୟକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ତାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଆବଶ୍ୟକ; କ୍ରମାଙ୍କ 4 ରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ପଦ୍ଧତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି; ଏବଂ କ୍ରମାଙ୍କ 5 ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ କ୍ରମାଙ୍କ 1 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟର 100% ସହିତ ସମାନ ହେବ, ଯାହାକୁ କ୍ରମାଙ୍କ 2 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସହାୟକ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଗୁଣିତ କରାଯିବ । କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 6, 7, ଏବଂ 8 ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ପାଉଣା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ପଦ୍ଧତିର ରୂପରେଖ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

31. ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 1 ଦ୍ୱାରା ଯଦି ବିସ୍ଥାପିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଏକ ଘର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥାଏ, ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏହା ଅଟେ କି ଯଦି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କାରଣରୁ ଘରଟି "ନଷ୍ଟ" ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା *ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା* ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା "ଏକ ନିର୍ମିତ ଘର" ହେବ । ଏଥିସହ, ନିଯୁକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ସହିତ କିମ୍ବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏବଂ 5 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ଦେୟ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ବୃତ୍ତି ନୀତି ଯାହା 20 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତି ପରିବାର ପିଛା ମାସିକ 2000/- ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ, ତଥା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜୀବିକା ଅନୁଦାନ, ଏବଂ 50, 000/- ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ପୁନର୍ବସତି ଭତ୍ତା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ବ୍ୟାପକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରିବାର ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଥିବା ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ରୂପରେଖ ଦିଆଯାଇଛି ।

32. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶେଷ କରି ଏହାର ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତାନୁଯାୟୀ ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଥିତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା (ଗୋପାଳପୁର, ସରଦେଗା, ବାଲିଙ୍ଗ, ବାଙ୍କିବାହାଲ, ଟିକିଲିପଡ଼ା, ଗର୍ଜନବାହାଲ, କୁଲଦା, କାର୍ଲିକାଚର, ସିଆରମାଲ ଏବଂ ବାଙ୍ଗୁରକେଲା) ସେହି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଗୋପାଳପୁର ନମୂନା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ ତୁମୁଲିଆ, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା, ରତନସାରା ଏବଂ କିର୍ପସରା ଭଳି ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇନାହିଁ । ତୁମୁଲିଆ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବିବରଣୀ 04.04.2020 ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତା'ପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ

କରାଯାଇଥିଲା, ଏହାର ଅନୁମୋଦନ ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିଲା । ଝୁପୁରାଙ୍ଗା ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବରଣୀ ନଥିରେ ରଖାଯାଇଛି; ତାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅନୁମୋଦନ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଛି ।

33. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତ ଏହା ଯେ 28.10.2015 ରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହେବା ଏବଂ 04.08.2017 ରେ ଏମସିଏଲ କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ସହିତ, 28.10.2015 ପରେ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ଜମା କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଧାରା 105(3) ଅନୁଯାୟୀ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

34. ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ଆଲୋକରେ, ଏହା ବିଚାର କରାଯାଏ ଯେ 'ଆର୍ ଆଣ୍ଡ ଆର୍' ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀ, ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏମସିଏଲ ସପକ୍ଷରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, କରାଯାଇଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ଉପରେ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ବିବରଣୀ 28.10.2015 ପୂର୍ବରୁ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇନଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ତୁମୁଲିଆ, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା, ରତନସାରା ଏବଂ କିର୍ପସରା ଭଳି ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେହେତୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭୂମିର ପରିମାଣ, ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ, ଏବଂ ମୂଳ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ରଣ ଏବଂ ସୁଧ ଦେୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି, ଆୟୋଗଙ୍କୁ କେବଳ ଏକମାତ୍ର ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହା ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଯଥା ବଜାର ମୂଲ୍ୟ, ରଣ ଏବଂ ଆହୁରି ସୁଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପରେ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରଭେଦ । ଆହୁରି ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆୟୋଗଙ୍କ ବିବରଣୀକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିସାରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଅଧିକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇସାରିଛି, ଏପରିକି ଏହାର ଲାଭ ଉଠାଯାଇଛି, କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଛି, ଅର୍ଥାତ୍, ଅନ୍ୟ ଦଶଟି ଗ୍ରାମ, ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ- ବର୍ତ୍ତମାନର ରାୟ ଆଧାରରେ କୌଣସି ପୁନଃରାୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

III. ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3 (2006 ମସିହାର ଓଡ଼ିଶା ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତି କିମ୍ବା 2013 ମସିହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ନୀତି ଲାଗୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି), 4 (2013 ର ନୀତି ଅଧୀନରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାରିବାରିକ ଗୋଷ୍ଠୀ କହିଲେ ଗୋଟିଏ ନା ଏକାଧିକ ସଦସ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ) ଏବଂ 5 (ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟର ନୀତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଧାରରେ ଆୟୋଗ ପୁନର୍ବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବ କି ନାହିଁ)

35. ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 108 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ନୀତି କିମ୍ବା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତିର ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଚୟନ କିମ୍ବା ବିକଳ୍ପ ଅଛି ।

ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହିପରି ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତିର ସୁବିଧାଲାଭ ସ୍ଥିର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ସେହି ତାରିଖ ହେବା ଉଚିତ ଯେଉଁଥିରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ରଥମେ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ସୀମିତ ରଖିବା ଏବଂ 2013 ର ସଂଶୋଧନ ଜରିଆରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଲାଗି ଆୟୋଗଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

36. ଏମସିଏଲ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 2006 ର ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତିରେ ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନର ସୁବିଧାଲାଭର ହିସାବ କରିବାରେ ଆୟୋଗଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସୁଦୃଢ଼ । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଯୁକ୍ତି ଧାରଣା ଦେଉଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରକୃତରେ, ପୁରୁଣା ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିଲା; ଯାହା ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ତାହା ଥିଲା ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ । ତେଣୁ, ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଯେଉଁ ନୀତି ରହିଥିଲା, ତାହା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ବଳବତ୍ତର ଥିଲା, ଯାହା ଅନୁଯାୟୀ ଗୋପାଳପୁର ବିବରଣୀକୁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ 2006 ନୀତି ଅନୁସାରେ ହୋଇଛି । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା କହିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ଯେ 2013 ର ନୀତି ଲାଗୁ ହେବ, କାରଣ ଅତୀତର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲିବା ଦ୍ୱାରା ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଅନିଶ୍ଚିତତା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଏହା ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ସୁବିଧା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦୀର୍ଘାୟିତ କରିବ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ, 2013 ର ସଂଶୋଧନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ ଗୋଟିଏ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ନିୟମ ଲାଗୁ ହେବ ।

37. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 108 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"108. ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ପାଇବାର ବିକଳ୍ପ ।- *(1) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କିମ୍ବା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୀତି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ପ୍ରପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିବାର କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଏପରି ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର ଏପରି ନୀତି ଅଧୀନରେ ଏ'ପରି ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧାର ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ବିକଳ୍ପରେ ପସନ୍ଦ କରିପାରିବେ ।*

(2) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୀତି ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅପେକ୍ଷା ସେହି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ନୀତି ଅଧୀନରେ ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ତେବେ ପ୍ରପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିବାର କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ପରିବାରର

ସଦସ୍ୟ ତାଙ୍କ ବିକଳ୍ପରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେହି ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର ଏପରି ନୀତି ଅଧୀନରେ ଏପରି ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଲାଭ ଉଠାଇପାରିବେ ।

38. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପ୍ରସଙ୍ଗୋଚିତ । ଖଣ୍ଡ 2(b) ରେ "*କ୍ଷତିପୂରଣ*" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମି ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଶି ଅଟେ । 2(c) ଅଧୀନରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ, ସେହି ତାରିଖ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆଇନ କିମ୍ବା ପୁନଃ ଥଇଥାନ ନୀତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଧାରା 2(c) ର ଏକ ଟିପ୍ପଣୀରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ତାଲିକା ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥିର ହେବ ଏବଂ ଯେଉଁ ବର୍ଷରେ ଭୌତିକ ବିସ୍ଥାପନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ସେହି ବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଜାନୁଆରୀରେ ଏହି ତାଲିକା ଅଧୁନାତନ ହେବ । "ପରିବାର" ଶବ୍ଦ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, 2006 ନୀତି ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନମତେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି:

"(f) ପରିବାରର ଅର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବନସାଥୀ, ନାବାଳକ ପୁଅ, ଅବିବାହିତା ଝିଅ, ନାବାଳକ ଭାଇ କିମ୍ବା ଅବିବାହିତା ଭଉଣୀ, ବାପା, ମା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଯିଏ ତାଙ୍କ ଜୀବିକା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ଏହି ନୀତି ଅଧୀନରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗକୁ ଏକ ପୃଥକ ପରିବାର ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

(i) ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ, ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ ।

(ii) 30 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ଭଉଣୀ ।

(iii) ବୟସ ଏବଂ ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ବିଶେଷରେ, ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ ଭାବରେ

ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି; (ପ୍ରାଧିକୃତ ଡାକ୍ତରୀ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ) । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, 40 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ସ୍ଥାୟୀ ଅକ୍ଷମତା ଅନ୍ଧ/ବଧିର/ଅସ୍ଥି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିକଳାଙ୍ଗ/ମାନସିକ ଅନଗ୍ରସର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କେବଳ ପୃଥକ ପରିବାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

(iv) ନାବାଳକ ଅନାଥ, ଯିଏ ନିଜର ଉଭୟ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ହରାଇଛନ୍ତି ।

(v) ଜଣେ ବିଧବା କିମ୍ବା ଛାଡପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ମହିଳା ।

39. ନୀତିର ଖଣ୍ଡ 4 ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ । ଧାରା 7(ii) ଅନୁଯାୟୀ, ପୁନଃବସତି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭୌତିକ ବିସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ; ଧାରା 7(v) ଅନୁଯାୟୀ, ପୁନର୍ବାସ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜମିର ପ୍ରକୃତ ଖାଲି ହେବା ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଉଚିତ । ଖଣ୍ଡ 8 ପୁନଃ ଥଇଥାନ ସହାୟତାର ରୂପରେଖ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେଉଁଠାରେ B(II) ପ୍ରକାର ଅର୍ଥାତ୍ ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ କାରଣରୁ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଭୂମି ମାଲିକମାନେ ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେଠାରେ ପୁନର୍ବସତି ଏବଂ ଥଇଥାନର ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"II. *ପ୍ରକାର B: ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପପୁଞ୍ଜ*

(a) ନିଯୁକ୍ତି: ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାର କାରଣ ହେବ । ନିଯୁକ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବେ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରର ମନୋନୀତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବେ । ପ୍ରାଥମିକତାର କ୍ରମ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

(1) ବାସଭୂମି ସମେତ ସମସ୍ତ ଭୂମି ହରାଇଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର,

(ii) ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶରୁ ଅଧିକ କୃଷି ଭୂମି ଏବଂ ବାସଗୃହ ହରାଇଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର,

(iii) ସମସ୍ତ କୃଷି ଭୂମି ହରାଇଥିବା ପରିବାର, କିନ୍ତୁ ବାସସ୍ଥଳୀ ଭୂମି ହରାଇ ନାହାଁନ୍ତି ।

(iv) କୃଷି ଭୂମି ଏବଂ ବାସଭୂମିର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶରୁ ଅଧିକ ହରାଇଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର,

(v) ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନେ କେବଳ ବାସସ୍ଥଳୀ ଭୂମି ହରାଇଥିବେ, କିନ୍ତୁ କୃଷିଭୂମି ହରାଇନଥିବେ

(vi) ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଆଂଶିକ ଭାବେ କୃଷିଭୂମି ହରାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାସସ୍ଥଳୀ ଭୂମି ହରାଇନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ମନୋନୀତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦକ୍ଷତାର ଉନ୍ନତିକରଣକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରୟାସ କରିବେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ତାଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତିଯୋଗ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ।

1. ଅନ୍ୟଥା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ; ସର୍ବାଧିକ ବୟସ ସୀମାକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ କୋହଳ କରାଯିବ ।

2. ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷମତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଗୁଆ ସୂଚିତ କରିବା ଉଚିତ ।

3. ଯେତେଦୂର ସାଧ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ/ଅନ୍ୟ ପରିବାରରୁ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବ । ତଥାପି, ଯଦି ଲିଖିତ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବାର କାରଣ ହେତୁ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏହିପରି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଯେଉଁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରୋକ୍ତ ଉପ-ପରିଚ୍ଛେଦ (a) ଏବଂ (b) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିଯୁକ୍ତି/ସ୍ୱ-ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବାଛିବେ ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ହାରରେ ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ଉପରୋକ୍ତ ଉପ-ପରିଚ୍ଛେଦ (a) ଅଧୀନରେ ବର୍ଗଭୁକ୍ତ ପରିବାର	ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ସହାୟତା ରାଶି (ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ)
(i)	ବର୍ଗ (i) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର	5.00
(ii)	ବର୍ଗ (ii) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର	3.00
(iii)	ବର୍ଗ (iii) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ପରିବାର	2.00
(iv)	ବର୍ଗ (iv), (v) ଏବଂ (vi) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ପରିବାର	1.00

(b) ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ସ୍ୱ-ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ/ଅନ୍ୟ ପରିବାରର ଅତିକମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଧନ୍ଦାମୂଳକ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେ ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଏବଂ ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗର ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ନିଜର ଦକ୍ଷତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ । ପାରମ୍ପରିକ ବୃତ୍ତି/ହସ୍ତଶିଳ୍ପ/ହସ୍ତତନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ସେମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟମାନ ଦକ୍ଷତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ଆୟୋଜନ କରାଯିବ ।

(c) ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଲାଭାଂଶ ପାଇବାରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଥିବା ଅଂଶ: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ବିକଳ୍ପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉପରୋକ୍ତ ଉପ-ପରିଚ୍ଛେଦ (a) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ସହାୟତା ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ 50 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଲାଭାଂଶ ପାଇବାରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଥିବା ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ।

(d) ବାସସ୍ଥଳୀ ଜମି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା: ଉପଲବ୍ଧତା ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ବାସସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳରେ ଏକ ଏକର ଭୂମିର ଅତିକମରେ 1/10 ମାଂଶ ଭାଗ ମାଗଣାରେ ଦିଆଯିବ ।

(e) ଆତ୍ମ-ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ସହାୟତା: ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର, ଯେଉଁମାନେ ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭୂମିକୁ ଆତ୍ମ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ବାସଗୃହ ବଦଳରେ ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ଅନୁଦାନ 50,000/- ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(1) ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସହାୟତା: ଏହାବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଘର ନିର୍ମାଣ କରିବେ କିମ୍ବା ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟତ୍ର ଆତ୍ମ-ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ 1, 50,000/- ଟଙ୍କାର ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

(g) ଦୋକାନ ଏବଂ ସେବା ୟୁନିଟ୍: ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସାଧ୍ୟମତେ, ସମ୍ଭବ ସ୍ଥାନରେ ଦୋକାନ ଏବଂ ସେବା ୟୁନିଟ୍ ନିର୍ମାଣ କରିବେ, ଯାହା ସ୍ୱ-ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯିବ । ଏହିପରି ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ଆବଣ୍ଟନ କରିବା ସମୟରେ, ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ଏସସି ଏବଂ ଏସଟି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ ।

40. 05.08.2013 ରେ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ, ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ରେ ସଂଶୋଧନ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ଏହି ସଂଶୋଧନ ମୁଖ୍ୟତଃ "ପରିବାର"ର ସଂଜ୍ଞା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖଣ୍ଡ 2(f) ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଜଡିତ । ଯେଉଁସବୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"ସଂଶୋଧନଗୁଡ଼ିକ

1. ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006 (ଏହା ପରେ ଉକ୍ତ କଥିତ ନୀତି ଭାବରେ ସୂଚିତ) ରେ, ଉକ୍ତ ନୀତିରେ ଯେଉଁଠାରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା "ଓରିଶା" ଶବ୍ଦ ପାଇଁ, "ଓଡ଼ିଶା" ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ହେବ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ 1 ନଭେମ୍ବର, 2011 ର ପ୍ରଥମ ଦିନରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବାର ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

2. ପରିଚ୍ଛେଦ 2 ର ଖଣ୍ଡ (f) ଅଧୀନରେ ଉପ-ଖଣ୍ଡ (i) ରେ, "ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ, ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ" ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ, "ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ, ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ/ନାତି" ଶବ୍ଦ ବଦଳାଯିବ ।

3. ପରିଚ୍ଛେଦ 2 ର ଖଣ୍ଡ (f) ଅଧୀନରେ ଉପ-ଖଣ୍ଡ (ii) ରେ, "30 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ଭଉଣୀ" ଶବ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ, "ସାବାଳିକା ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ ସାବାଳିକା ଅବିବାହିତା ନାତୁଣୀ/ ସାବାଳିକା ଅବିବାହିତା ଭଉଣୀ" ଶବ୍ଦ ବଦଳାଯିବ ।

4. ଉକ୍ତ ନୀତିର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଏବଂ ପୁନର୍ବାର ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ପରିଚ୍ଛେଦ 2(f)(i) ରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଉକ୍ତ ନୀତିର ଆରମ୍ଭ ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ 15 ମେ, 2006 ଠାରୁ ଏହାର ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ରହିବ ।

5. ଏହି ସରକାରୀ ସଂକଳ୍ପ ଜାରି ହେବା ଦିନଠାରୁ ପରିଚ୍ଛେଦ 2 (f)(ii) ରେ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।"

41. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ଏବଂ 2013 ରେ ସଂଶୋଧିତ ନୀତି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ, ମୁଖ୍ୟତଃ, "ପରିବାର" ର ସଂଜ୍ଞା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଟେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁନର୍ବସତି/ଥଇଥାନ ସୁବିଧା ସମ୍ବନ୍ଧରେ 2006 ର ନୀତି ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଛି । ଏହି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତୃତ ରୂପରେଖ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଶବ୍ଦରେ ଦିଆଯାଇପାରେ:

(i) ନିଯୁକ୍ତି; ନିଯୁକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ନଗଦ ଅର୍ଥ- ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଅତିକମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଏହା ବଦଳରେ ଖଣ୍ଡ 3 ଅନୁଯାୟୀ ନଗଦ ଅର୍ଥ;

(ii) ବାସସ୍ଥଳୀ ଭୂମି (ଉପଲବ୍ଧତା ଅନୁଯାୟୀ) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳରେ ଅତି କମରେ ଏକ ଏକର ଭୂମିର 1/10 ମାଂଶ ଭାଗର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ବାସସ୍ଥଳୀ ଜମି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅନ୍ୟତ୍ର ସ୍ୱ-ସ୍ଥାନ ପସନ୍ଦ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ 50,000/- ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ଅନୁଦାନ;

(iii) ପୁନର୍ବସତି ଆବାସସ୍ଥଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟତ୍ର ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ 1, 50,000 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସହାୟତା । ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଦୋକାନ ଏବଂ ସେବା ଗୋଷ୍ଠୀ ଯାହା ସ୍ୱ-ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯିବ । ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ଏସସି/ଏସଟି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଗ୍ରାଧିକାର ବିଷୟ ଥିଲା ।

42. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଘର ହରାଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର *ଇନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନାର* ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ମିତ ଘର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଘର ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିଲେ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ପାଇପାରିବେ । ଯଦି କୌଣସି ସହରାଞ୍ଚଳର ଏକ ପରିବାର

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଘର ନ ନେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ଯାହା 1,50,000/- ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଏଥି ସହିତ, ଯଦି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କୌଣସି ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାର ଏପରି କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି, ତେବେ ନିର୍ମିତ ଘର ପରିବର୍ତ୍ତେ ସମାନ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସୁବିଧାଟି ଏହା ଯେ, ଯଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ଯିଏ ଅଧିଗ୍ରହଣରୁ ଲାଭବାନ ହୁଏ, ତେବେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଆବଶ୍ୟକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରର ଅତିକମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀଠାରୁ କମ୍ ହାରରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଚାକିରି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ । ଏହି ସୁବିଧା ବଦଳରେ, ପ୍ରତି ପରିବାର ପିଛା 5 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ଲାଭ କିମ୍ବା ବାର୍ଷିକ ବୃତ୍ତି ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହେବ, ଯାହା କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଭୋକ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସୂଚକାଙ୍କ ସହିତ 20 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତି ପରିବାର ପାଇଁ ପିଛା ମାସିକ 2,000/- ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମାସିକ 3000/- ଟଙ୍କାର ତୁଳନାତ୍ମକ ଏକ ବର୍ଷର ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ଭତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଏକକାଳୀନ ପୁନର୍ବସତି ଭତ୍ତା 50,000/- ଟଙ୍କା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ।

43. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯାହା ପୁରୁଣା ଭୂମି ଅର୍ଜନ ଅଧିନିୟମକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲା, ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛି । ଏହି ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କେବଳ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଅତିକମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତିର ଅଧିକାର ସହିତ ଜଡିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ସୁବିଧାଲାଭ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଜଡିତ, ଯେପରିକି ଘର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଭୂମି, ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନଗଦ ସହାୟତା; ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ; ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା; ନିଯୁକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ବାର୍ଷିକ ଭତ୍ତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ନଗଦ ଦେୟ ଇତ୍ୟାଦି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ରାସ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଭଳି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସାର୍ବଜନୀନ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି । ଏସବୁ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଥିବା ବୃହତ୍ତର ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

44. ଧାରା 108 ଦ୍ୱାରା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପରିକଳ୍ପନା କରିଛି ଯେ ନୂତନ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯାହା ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ କିମ୍ବା ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉନ୍ନତତର ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଏହିପରି ପରିବାର ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ଏପରି ନୀତି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ କିମ୍ବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପସନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚୟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବା ବିକଳ୍ପ ଅଛି । ଯଦି କେହି ଧାରା 108 ର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ଅଧୀନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସୁବିଧାଗୁଡିକ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଏବଂ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ବୋଲି ଦେଖାଯାଏ ।

45. ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି, ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି, 2006 ଏବଂ 2013 ର ସଂଶୋଧନ ମଧ୍ୟରେ "ପରିବାର" ର ସଂଜ୍ଞା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି । 2006 ନୀତି ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ *ଅଧିକନ୍ତୁ,* ପରିବାରକୁ *"ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବନସାଥୀ, ନାବାଳକ ପୁଅ, ଅବିବାହିତା ଝିଅ, ନାବାଳକ ଭାଇ କିମ୍ବା ଅବିବାହିତା ଭଉଣୀ, ବାପା, ମା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଜୀବିକା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ"* ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । ଖଣ୍ଡ 2(f) ର ଟିପ୍ପଣୀରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, *"ଏହି ନୀତି ଅଧୀନରେ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗକୁ ଏକ ପୃଥକ ପରିବାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।"* ଏହା ମଧ୍ୟ 30 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ ଏବଂ ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ଭଉଣୀଙ୍କୁ *"ପୁନଃ ଥଇଥାନ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ପୃଥକ ପରିବାର"* ଭାବରେ ଗଣନା କରେ ।

46. 05.04.2013 ରେ କରାଯାଇଥିବା ନୀତିରେ ସଂଶୋଧନ ଏହି କି ଯେ ଏକ ସାବାଳକ ପୁଅ ପରିବର୍ତ୍ତେ, *"ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ/ନାତି ତାଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ,"* ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବଦଳାଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି, *"30 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ଭଉଣୀ"* ଶବ୍ଦଟି *"ସାବାଳିକା ଅବିବାହିତା ଝିଅ/ସାବାଳକ ଅବିବାହିତା ନାତୁଣୀ/ ସାବାଳିକା ଅବିବାହିତା ଭଉଣୀ"* ବଦଳରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।

47. ଏହି ସଂଶୋଧନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ପଟେ, ଜମି ମାଲିକମାନେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ମୂଳ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ନାତିମାନେ, 30 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅବିବାହିତା ଝିଅମାନଙ୍କ ପରି ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଏମସିଏଲ ଅନୁରୋଧ କରିଛି ଯେ ପୁନଃ ଥଇଥାନର ମୌଳିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିସ୍ଥାପିତ କିମ୍ବା ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅଟେ, ଏହି ନୀତିର ନିର୍ମାଣ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ହେବା ଉଚିତ, ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହିପରି ଏମସିଏଲ ଉପରେ ଅଯଥା ବୋଝ ପକାଇ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗର ଉତ୍ସ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

48. ନୀତିର ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା- ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ଏବଂ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ, କେବଳ "ପରିବାର"ର ସଂଜ୍ଞାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ନୁହେଁ, ବରଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅଂଶକୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇପାରିବ, ଯାହା ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ସମାନ ବିଷୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"II. ପ୍ରକାର B: ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପପୁଞ୍ଜ

(a) ନିଯୁକ୍ତି: ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ହେବା କାରଣରୁ, ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ନିଯୁକ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବେ ।"

49. ଯଦି ନୀତିଟି କ'ଣ ହାସଲ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ତାହା ବିଚାର କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, *ଏକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯିଏ ନିଯୁକ୍ତି ଲାଭ ପାଇପାରିବେ ।* ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଲାଭ ପ୍ରଥମେ "ବ୍ୟକ୍ତି" କୁ ଦିଆଯିବ । ଏହି ଟିପ୍ପଣୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବିସ୍ତାର କରି କହିଛି ଯେ ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅକୁ ଏକ ପୃଥକ ପରିବାରର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ । ଏହାର କାରଣ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଏହା ଯେ ପରିବାରର ସବୁଠାରୁ ବରିଷ୍ଠ ସଦସ୍ୟ ସର୍ବଦା ଚାକିରି ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ନ ଥାଇପାରନ୍ତି: ବୟସ, କିମ୍ବା ଦୁର୍ବଳତା, କିମ୍ବା ଅବଶିଷ୍ଟ ସେବା ବର୍ଷର ସଂଖ୍ୟା କାରଣରୁ । ତେଣୁ, ଏହିପରି ସୀମାବଦ୍ଧତା କାରଣରୁ ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ନ ହୁଏ ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ପରିବାରର ପରିଭାଷାକୁ ଜାଣିଶୁଣି ବିସ୍ତାର କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି, ଯିଏ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ, ଏବଂ ଯଦି ତାଙ୍କ ପିତା କିମ୍ବା ମାତା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା କେବଳ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଅବଧି ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବେ । ଜଣେ ନାତିଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକୁ ସେହି ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ ସହିତ "ନାତି" ବର୍ଗକୁ ଯୋଡ଼ିଲେ, "*ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ/ନାତି, ତାଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ"* ପଢ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ସମାନ ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚେ । ତେଣୁ, 2013 ର ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା, ପ୍ରପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି *ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାବାଳକ ପୁଅ* (ଯାହାକୁ ଏକ ଅଲଗା ପରିବାର ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ)ଙ୍କ ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ନାତି, *ଏକ ପୃଥକ ବର୍ଗ ଭାବରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ସାବାଳକ ପୁଅ ସହିତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ,* ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର କାରଣ ଏହିକି ଯେ ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ପୁଅ ବେକାର, କିମ୍ବା ବୟସ୍କ, କିମ୍ବା ଦୁର୍ବଳ, ତେବେ, ସାବାଳକ ନାତି ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏହି ସର୍ତ୍ତର ସଠିକ୍ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏହା ଯେ ପିତା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ; ଯଦି ଏକ ସାବାଳକ ପୁଅ ବିଦ୍ୟମାନ ଥାଏ, ତେବେ ସେହି ସାବାଳକ ପୁଅ ମଧ୍ୟ କରିବେ । ତେବେ, ଯଦି ଏକାଧିକ ସାବାଳକ ପୁଅ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଏହି ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ, ସମସ୍ତେ ନୁହେଁ । ସେହିପରି, ଏକ ସାବାଳକ ପୁଅ, ଅର୍ଥାତ୍, ଯେଉଁଠାରେ *କୌଣସି ସାବାଳକ ପୁଅ ନାହିଁ,* ସେହି ସ୍ଥିତିରେ ଜଣେ ସାବାଳକ ନାତି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏହି ତଥ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇଛି ଯେ ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅକୁ ଏକ ପୃଥକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ; ପୂର୍ବରୁ, ମୌଳିକ ଯୋଗ୍ୟତା 30 ବର୍ଷ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ସାପେକ୍ଷରେ ଥିଲା । ଏବେ ବୟସ କଟକଣାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଜଣକ, ତାଙ୍କର ସାବାଳକ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଏବଂ ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁତ୍ର, ସମସ୍ତେ ମିଳିତ ଭାବରେ, ନିଯୁକ୍ତି ଦାବି ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ବୋଲି ବିଚାର କରିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ସଂଜ୍ଞାର ଢାଞ୍ଚା ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଧାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ପରିବାରର ଦୁଇ ଜଣ ସଦସ୍ୟ: ଅର୍ଥାତ୍, ପିତା ଏବଂ ପୁତ୍ର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅଲଗା ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

50. ତେଣୁ ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି ଯେ 2013 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006, ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇଥିବାରୁ, ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହେବ । ଏଥି ସହିତ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେହି ନିଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପୁନର୍ବାର

ଖୋଲାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ- ଏହାକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁନ୍ତି, ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି, 2006 ନୀତିର ଖଣ୍ଡ 3 ଅନୁଯାୟୀ ଏକକାଳୀନ ଆର୍ଥିକ ଦେୟର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

51. ତେଣୁ, ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ପ୍ରକାଶରେ, ଏହା ବିଚାର କରାଯାଏ ଯେ ଯଦିଓ 2013 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପିତା, ପୁଅ ଏବଂ ନାତି, ଏକକାଳୀନ ନିଯୁକ୍ତି ଲାଭ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ, କିମ୍ବା, ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, କିମ୍ବା ଅନିଚ୍ଛାରେ, ଜଣେ ସାବାଳକ ନାତି, ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ଏହା ଅବିବାହିତା ଝିଅମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ବ୍ୟତୀତ: ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସଂଜ୍ଞାରେ ଉପରୋକ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ ଏହିପରି ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଏକ ପୃଥକ ପରିବାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିଥିଲା; ସଂଶୋଧନ କେବଳ ବୟସ ସୀମାକୁ ହଟାଇ ଦେଇଛି ।

52. ଉପରୋକ୍ତ ଯୁକ୍ତିର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3 ,4 ଏବଂ 5 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ବିଚାର କରାଯାଏ ଯେ 2013 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006 ଲାଗୁ ହେବ । ଏହି ସଂଜ୍ଞାର ଆଲୋକରେ ଏକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଏବଂ ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ, ଏବଂ ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କାରଣରୁ ପୁଅକୁ ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅର୍ପଣ କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଜଣେ ସାବାଳକ ନାତି ବିଚାରର ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇସାରିଛି, ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଆଧାରରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବରଣୀ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇନାହିଁ, ଯଥା, ତୁମୁଲିଆ, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା, ରତନସାରା ଏବଂ କିର୍ପସରା ଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଲାଗୁ ହେବ ।

53. ଶୁଣାଣୀ ସମୟରେ, ଶ୍ରୀମାନ ଏଏସଜି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ 2006 ନୀତିର ବିକଳ୍ପ ଭାବେ ଏମସିଏଲ ନିଯୁକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତେ 16 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ତେଣୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ ବିକଳ୍ପ (ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି, 2006 କିମ୍ବା ଏମସିଏଲ ତରଫରୁ ଏହି ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରସ୍ତାବ) ଭଲ, ତାହା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ।

IV. *ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 6: ଆବାସ ପ୍ଲଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାର*

54. ଏମସିଏଲ ପୁନର୍ବସତି ପ୍ଲଟ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗ୍ରାମୱାରୀ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଏହି ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ, ମୋଟ 3034 ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ 1420 ଟି ପରିବାର ସପକ୍ଷରେ ପ୍ଲଟରେ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ 1177 ଟି ପରିବାରକୁ ଏହି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1614 ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା/ପ୍ଲଟ୍ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏମସିଏଲ ଅନୁଯାୟୀ ଅକ୍ଟୋବର 2021 ର ଚିତ୍ରକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଥିବା ସାରଣୀଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଗ୍ରାମ ହିସାବରେ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧାଲାଭ (ଅକ୍ଟୋବର 2021 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)				
ଗ୍ରାମ	ମୋଟ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର	ପୁନର୍ବସତି ଲାଭ/ପ୍ଲଟ୍ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି	ପୁନର୍ବସତି ଲାଭ/ପ୍ଲଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି	ବଳକା ଅର୍ଥ ମଞ୍ଜୁର ହେବାକୁ ଅଛି
ଟିକିଲିପଡ଼ା	406	212	181	194
ସରଦେଗା	179	174	152	5
ବାଲିଙ୍ଗ	280	249	240	31
ବାଙ୍କିବାହାଲ୍	135	120	118	15
ଗୋପାଳପୁର	1031	336	258	695
ଗର୍ଜନବାହାଲ	350	211	141	139
କୁଲଦା	86	61	56	25
କାର୍ଲିକାଛର	153	12	6	141
ସିଆରମଲ୍	188	36	22	152
ବାଙ୍ଗୁରକେଲା	226	9	3	217
ମୋଟ	**3034**	**1420**	**1177**	**1614**

55. ଏମସିଏଲ ଅନୁଯାୟୀ, ଅକ୍ଟୋବର 2021 ସୁଦ୍ଧା ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନର ନାମ	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ (ଏକରରେ)	ପାଖାପାଖି ବିକଶିତ ପ୍ଲଟ୍	ଆବଣ୍ଟିତ ପ୍ଲଟ୍ ସ୍ଥାନର ସ୍ଥିତି	ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀ	ମନ୍ତବ୍ୟ
1	ବସୁନ୍ଧରା ନଗର	73.62	256	256	ଟିକିଲିପଡ଼ା-132, ସରଦେଗା-124	ପୂର୍ବରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ
2	ବରପାଲି-I	15.94	72	68	ବାଙ୍କିବାହାଲ୍	ପୂର୍ବରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ
3	ବରପାଲି-2	15.00	75	70	ଗର୍ଜନବାହାଲ	ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ସ୍ଥାନକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇସାରିଛି । ଗର୍ଜନବାହାଲର ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସ୍ଥାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

4	ଛଟନପାଲି	61.95	315	158	କୁଲଦା-12, ସିଆରମଲ-146	ଛଟନପାଲି ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟତୀତ ପକେଟ-A ପାଇଁ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁବିଧା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଏହା ଶୀଘ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।
5	ବଡଖାଲିଆ	55.44	275	0	କାର୍ଲିକାଚର, ବାଙ୍ଗୁରକେଲା	ଅସ୍ଥାୟୀ ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଏହି ସ୍ଥାନର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ବିକାଶ ପାଇଁ 27 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳିଛି ଏବଂ ତା 31.07.2020 ରିଖରେ ଇ-ଟେଣ୍ଡର ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି । ତା 29.08.2020 ରିଖରେ ଟେଣ୍ଡର ଖୋଲିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ତା 24.11.2020 ରିଖ ରେ ଜାରି କରାଯାଇଛି ।
6	ସାରଙ୍ଗିଝରିଆ	88.00	440	0	ଗୋପାଳପୁର	ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ସ୍ଥାନର ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ 22 ଟି ପ୍ରସ୍ତାବର ସାରଙ୍ଗିଝରିଆ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏମସିଏଲ ର ମୁଖ୍ୟାଳୟକୁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଛି ।

56. ଶୁଣାଣି ସମୟରେ, ଏମସିଏଲ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଅନିଚ୍ଛା ଥିଲା ଯାହା ଏହା ପାଇଁ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ତେଣୁ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏକ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବା ଉଚିତ ଯାହା ପରେ ଏମସିଏଲ କୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ପାଇଁ ସମୟସୀମା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ବିକଳ୍ପ ଭାବରେ, ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଥଇଥାନ/ପୁନର୍ବାସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏକାଧିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚନା କରିପାରିବେ ଏବଂ ପ୍ଲଟ୍ ବଦଳରେ ଏକକାଳୀନ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରିବେ- ଆହୁରି ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ଲଟ୍ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି, ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ବିକାଶ ଏବଂ ଆବଣ୍ଟନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଏହିପରି ବର୍ଗକୁ ବାଧା ଦେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ପୁନଃ ନିରୂପଣ ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି, ଦାବି ଆୟୋଗଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଅଗ୍ରୀମ ରାଶି 2,24,000 ଟଙ୍କାରୁ 14,50,000 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି ।

57. ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ତରଫରୁ, ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଜ୍ୟର ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତିରେ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁମାନେ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ପ୍ଲଟ୍ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଆହୁରି ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ଅଧିକାଂଶ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସମାଜର ଦରିଦ୍ରତମ ବର୍ଗର ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଟନ୍ତି, ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ନାହିଁ, ବରଂ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ପୁନର୍ବସତି ପ୍ଲଟ୍ ଦିଆଯାଇଛି ।

58. ରାଜ୍ୟର ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧାଲାଭ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ଲଟର ବିକାଶ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ଆବଣ୍ଟନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯାହା "ଉପଲବ୍ଧତା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ" । ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ଏକକାଳୀନ

ସହାୟତା @ 50,000/- ଟଙ୍କା; ଘର ନିର୍ମାଣ ଭତ୍ତା 1, 50,000 ଟଙ୍କାକୁ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ 14, 50,000 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରିସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି ଆକାରରେ ନଥିରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଭୂମିର ବିକାଶର ଅଗ୍ରଗତି ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ଅଟେ, ସାମାନ୍ୟ ଭାବରେ କହିବାକୁ ଗଲେ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏମସିଏଲ ଉକ୍ତ ଦୋଷର ଭାଗୀଦାରୀରୁ ବର୍ତ୍ତି ପାରିବ ନାହିଁ ।

59. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ଅଧୀନରେ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏମସିଏଲ ଏକ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାରେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ମାଲିକମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ରାଜ୍ୟ ନୀତି ମଧ୍ୟ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ରହିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ତଥ୍ୟାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଏମସିଏଲ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଯେ 1177 ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ଥଇଥାନ, ପୁନର୍ବସତି ପ୍ଲଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ 1614 ଟି ପରିବାରକୁ ସେହି ସୁବିଧା ଦିଆଯିବା ବାକି ରହିଛି ।

60. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ 2010 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାୟ ଏବଂ କମିଟିର ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରାୟ 2010 ରୁ 2013 ମଧ୍ୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଆହୁରି ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଯେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ବିବରଣୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରଧୀନ ଅଛି, ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ଯେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପୁନର୍ବସତି ପ୍ଲଟଗୁଡ଼ିକ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ବିକଶିତ ହେବା ଉଚିତ । ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଚାର ଦେବା ପରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଶୁଣାଣୀ କରିବେ, ସ୍ଥାନ ସୂଚିତ କରିବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଭୂମି ମାଲିକ ତଥା ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ମତାମତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ପୁନର୍ବସତି ନୀତିର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ତିନି ନୋଡାଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହଭାଗିତାରେ ପ୍ଲଟଗୁଡ଼ିକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ କରିବେ । *ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟର ନଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହିପରି ପ୍ଲଟର ବିକାଶ ମୋଟ 15 ମାସରୁ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।*

61. ଯଦି ପ୍ଲଟ୍ ସଂଖ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନଥାଏ, ତେବେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପ୍ରଥମେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବେ, ସେମାନେ ଏକ ପ୍ଲଟ୍ ଆବଣ୍ଟନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି କି ନା ଏହା ବଦଳରେ ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଏହି ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସୁରକ୍ଷିତ କରି, ଯଦି ଭୂମି ମାଲିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ଲଟ୍ ସଂଖ୍ୟାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ, ତେବେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଲଟେରୀ ଉଠେଇବା ପରେ ପୁନର୍ବସତି ପ୍ଲଟ୍ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ଯେଉଁ ଭୂମି ମାଲିକମାନେ ପ୍ଲଟ୍ ସୁରକ୍ଷିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଏହିକି ଯେ *ସେମାନଙ୍କୁ 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ ।*

62. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ, ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନ ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟଧିକ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ନେଇଛି ଯାହା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଜନ୍ମ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ଦ୍ୱାରା ଏକାଧିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଇ ଗତି କରିଛି । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ଯେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବ ଏବଂ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ଯେତେବେଳେ ଭୂମି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

V. *ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 7: ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଇତ୍ୟାଦି ସୁଯୋଗ ଏବଂ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।*

63. ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ନୀତି ବିକାଶ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ସୁଯୋଗ ଏବଂ ସୁବିଧା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା 25 ଟି ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରିଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମରେ ରାସ୍ତା, ଉପଯୁକ୍ତ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଗୋରୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାନୀୟ ଜଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଚାରଣ ଭୂମି, ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ, ଗୋଷ୍ଠୀ କିମ୍ବା ପଞ୍ଚାୟତ ଘର ଭଳି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରୁଛି; ଗ୍ରାମ ସ୍ତରୀୟ ଡାକଘର, ବିହନ ତଥା ସାର ସଂରକ୍ଷଣ ସୁବିଧା, ମୌଳିକ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା, ନୂତନ ଭାବେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ପରିବହନ, ଶବଦାହ କିମ୍ବା ଶବଦାହ ସ୍ଥଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପାଇଁ ସୁବିଧା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୌଚାଳୟ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଏକକ ବିଦ୍ୟୁତ ସଂଯୋଗ, ଅଙ୍ଗନୱାଡି, ଶିଶୁ ପୁଷ୍ଟିକର ସେବା ପ୍ରଦାନ, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଦୁଇ କିଲୋମିଟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଉପ-ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖେଳ ପଡ଼ିଆ, ପ୍ରତି 100 ପରିବାର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ପୂଜା ସ୍ଥାନ, ପାରମ୍ପାରିକ ଆଦିବାସୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଅଲଗା ଭୂମି ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ଜଙ୍ଗଲବାସୀ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବସତିର ନୂତନ ସ୍ଥାନ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଣ-କାଷ୍ଠ ଉତ୍ପାଦ ହେଉଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ସେମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଉପଯୁକ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ହେବ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ହେବ ।

64. ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟାବଳୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସେହି ପୁନର୍ବସତି ସ୍ଥାନଗୁଡିକ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିକାଶର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଛି । ଆଇନର ଜନାଦେଶ- ଅର୍ଥାତ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁନର୍ବସତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡ଼ିକରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜର ଉପଯୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଭଳି ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଉ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଏକ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଢଙ୍ଗରେ ହୋଇପାରିବ ।

65. ରତ୍ନସାରା ଗ୍ରାମ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ସୁଶ୍ରୀ କମଲପ୍ରୀତ କୌରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ସମୟରେ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟମାନ ସୁବିଧାକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପଡିବ । ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଛି, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 41 ଏବଂ 42 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

*"**41. ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।- (1)** ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ, ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।*

(2) ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥାଏ, ତାହା କେବଳ ଏକ ପ୍ରଦର୍ଶନଯୋଗ୍ୟ ଶେଷ ଉପାୟ ଭାବେ କରାଯିବ ।

(3) ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମସଭା କିମ୍ବା ପଞ୍ଚାୟତ କିମ୍ବା ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦର ପୂର୍ବ ସମ୍ମତି, ଅଧିନିୟମର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଅଧୀନରେ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତରରେ, ଏହି ଯଥାସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯଥାସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ରାଜ୍ୟ ଯଥାସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ଜରୁରୀକାଳୀନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମେତ, ଏହିପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ ।

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମସଭା ବିଦ୍ୟମାନ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଗଠିତ ହୋଇନାହିଁ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଞ୍ଚାୟତ କିମ୍ବା ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

(4) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ବିସ୍ଥାପନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏକ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହ ଜଡ଼ିତ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଢାଞ୍ଚାରେ ଏକ ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ, ଯେଉଁଥିରେ, ଭୂମି ଅଧିକାରର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିବରଣୀ ରଖାଯିବ, କିନ୍ତୁ ସମାଧାନ କରାଯାଇନଥିବ ଏବଂ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହିତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଭିଯାନ ଚଳାଇ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଭୂମି ଦ୍ୱାରା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ତଥା ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯିବ ।

(5) ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ବିକଳ୍ପ ଇନ୍ଧନ, ପଶୁଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଅଣ-କାଷ୍ଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ ସମ୍ପଦର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ରହିବ, ଯାହା ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ତଥା ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ।

(6) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବକେୟା କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣର ଅତିକମରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରକୁ ପ୍ରଥମ କିସ୍ତି ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଭୂମିର ଦଖଲ ନେବା ପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(7) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସମାନ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବ୍ଲକରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ନିଜର ଜାତିଗତ, ଭାଷାଗତ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ ବଜାୟ ରଖିପାରିବେ ।

(8) ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବସବାସ କରୁଥିବା ପୁନର୍ବସତି କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସମାବେଶ ପାଇଁ ମାଗଣାରେ ଭୂମି ମିଳିବ, ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ ।

(9) ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଆଦିବାସୀ ଭୂମି କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭୂମିର କୌଣସି ହସ୍ତାନ୍ତର ବ୍ୟର୍ଥ ଏବଂ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଏପରି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଳ ଆଦିବାସୀ ଭୂମି ମାଲିକ କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧାମାନ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯିବ ।

(10) ପ୍ରପୀଡିତ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି, ଅନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପ୍ରପୀଡିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ନଦୀ କିମ୍ବା ପୋଖରୀ କିମ୍ବା ବନ୍ଧରେ ମାଛ ଧରିବା ଅଧିକାର ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଜଳସେଚନ କିମ୍ବା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ଜଳଭଣ୍ଡାର ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଛ ଧରିବା ଅଧିକାର ଦିଆଯିବ ।

(11) ଯଦି ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରକୁ ଜିଲ୍ଲା ବାହାରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ପଚିଶ ପ୍ରତିଶତ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନେ ଆର୍ଥିକ ସର୍ତ୍ତରେ ହକଦାର ଏବଂ ଏକକାଳୀନ ଅଧିକାର ସହିତ ପଚାଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ।

42. ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ।- (1) *ପ୍ରପୀଡିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସଂରକ୍ଷଣ ସୁବିଧା ସମେତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ପୁନର୍ବସତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାରି ରହିବ ।*

(2) ଯେତେବେଳେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସୂଚିତ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା ସମ୍ବିଧାନର ଷଷ୍ଠ ଅନୁସୂଚୀରେ ସୂଚିତ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରପୀଡିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ସେମାନେ ଉପଭୋଗ

କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ରକ୍ଷା କବଚ ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁବିଧା ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି, ପୁନର୍ବସତି କ୍ଷେତ୍ର ଉକ୍ତ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସୂଚିତ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳ ହେଉ, କି ଉକ୍ତ ଷଷ୍ଠ ଅନୁସୂଚୀରେ ସୂଚିତ ଏକ ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳ ହେଉ, ନିର୍ବିଶେଷରେ ।

(3) ଯେଉଁଠାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପାରିକ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିବାସୀ (ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାରର ସ୍ୱୀକୃତି) ଅଧିନିୟମ 2006 (2007 ର 2) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଧିକାର ସ୍ଥିର ହୋଇଛି, ତାହା ଆର୍ଥିକ ରାଶିରେ ପରିମାଣିତ ହେବ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ଯିଏ ଏହିପରି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅଧିକାରରେ ତାଙ୍କ ଅଂଶ ଅନୁପାତରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେତୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

66. ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ଅସୁବିଧାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଏସ.ସି./ଏସ.ଟି. ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ସର୍ବନିମ୍ନ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚେ, ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 41 ସମୀକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଆଦିବାସୀ ଭୂମି କିମ୍ବା ଏସସି/ଏସଟି ଭୂମିର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଏକ ବିକାଶ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗଠନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଧାରା 42 ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ପ୍ରପୀଡିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏସସି/ଏସଟିଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସଂରକ୍ଷଣ ସୁବିଧା ସମେତ ସମସ୍ତ ସୁବିଧାମାନ ପୁନର୍ବସତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଜାରି ରହିବ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଭୂମି ମାଲିକମାନେ ଏମସିଏଲ ସପକ୍ଷରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କାରଣରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ । ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର/ଜମି ମାଲିକମାନେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଅଞ୍ଚଳର ବାସିନ୍ଦା ।

67. ଧାରା 41 ବିଷୟ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଏ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ, ଯେହେତୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ବିଜ୍ଞପ୍ତି 1984 ରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1990 ରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏପରିକି କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ପଦ୍ଧତି ସୂଚିତ କରୁଥିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ 2010 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ରାୟ ଦେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ତଥାପି, ଯେହେତୁ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃବସତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଉଭୟ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଚାଲୁଥିବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ତଥା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006 ରେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଛି, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଲାଭ ସେମାନଙ୍କୁ ଏସସି/ଏସଟି ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଗୁରୁତର ଏବଂ ଅପୂରଣୀୟ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବରେ ନ ପକାଇବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 42 ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି/ଜନଜାତିଙ୍କ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ,

ସେତେବେଳେ ଅଞ୍ଚଳ କିମ୍ବା ସେମାନେ ରହୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାଫଳରେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି- ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନଙ୍କ ଜନଜାତି କିମ୍ବା ଜାତିକୁ ଅନୁସୂଚିତ ଏସସି/ଏସଟି ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ- ଯେଉଁ ମାନ୍ୟତା ସେମାନେ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବିସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଏହାକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ପଡିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତରେ, ଏହି *ବୈଧାନିକ ଜନାଦେଶ ଏବଂ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାକୁ, ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା,* ଆଇନର ବିଷୟ ଭାବରେ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହା ଧରାଯାଏ ଯେ:

I. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୁବିଧା ଏବଂ ସୁଖସାଧନଗୁଡ଼ିକ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ, ଏହି ମାମଲାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ, ସେମାନେ ପୁନର୍ବସତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଶେଷରେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେଉଛନ୍ତି, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ; ଏବଂ

II. ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏସ.ସି./ଏସ.ଟି. ର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କାରଣରୁ ନିଜ ଜମି ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଭାବେ ଏପରି କରିଥାନ୍ତି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ ଏସ.ସି./ଏସ.ଟି. ର ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ବିବେଚିତ ହେବାର ଅଧିକାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଯେଉଁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସଦସ୍ୟ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ତାଲିକା ଆୟୋଗ ତଥା ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଉଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ନୂତନ ଏସ.ସି./ଏସ.ଟି. ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

C. ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଚ୍ଛ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

୬୪. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଆଲୋଚନାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଅଟେ:

i. ପୁନଃ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 1- ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ: ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଗୋପାଳପୁର ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ, ଅର୍ଥାତ୍, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 । ଏଥି ସହିତ, ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଯେହେତୁ ସାଧାରଣ ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସାନ୍ତ୍ୱନାମୂଳକ ରାଶି ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସୁଧ ସମେତ ଏଥିରୁ ପ୍ରବାହିତ ସମସ୍ତ ଲାଭ, ସମଗ୍ର ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସେହି ଅନ୍ତିମ ତାରିଖ ଆଧାରରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ ।

ii. ପୁନଃ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 2- ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଉପଯୋଗିତା ଉପରେ: ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ ହେବା ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍

01.01.2014 ପୂର୍ବରୁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଏହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଚତୁର୍ଥ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ତାରିଖ ଠାରୁ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ, ଯାହା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସିବିଏ ଅଧିନିୟମ ଥିଲା । ତେଣୁ ଯେଉଁ ତାରିଖ ଠାରୁ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ 2013 ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ ହୋଇଛି, ତାହା 28.08.2015 ଅଟେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଭୂମିମାଲିକ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ 28.08.2015 ପୂର୍ବରୁ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେମାନେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ ସୁବିଧା କିରିସ୍ପିରା, ରତନସାରା, ଝୁପୁରାଙ୍ଗା ଏବଂ ତୁମୁଲିଆର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଏବଂ ଭୂମିମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।

iii. <u>ପୁନଃ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3, 4 ଏବଂ 5:</u>

a. 2013 ର ନୀତି ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ନୀତି 2006 ନିଯୁକ୍ତି ଲାଭ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

b. ଏକ ପରିବାର ୟୁନିଟ୍ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ପିତା, ଜଣେ ସାବାଳକ ପୁଅ ଏବଂ ଜଣେ ଅବିବାହିତା ଝିଅକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ ଯାହା ସଂଜ୍ଞା ଏବଂ ଏହାର ସଂଲଗ୍ନ ନୋଟକୁ ଟିପ୍ପଣୀରେ ରଖିବ । ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ, ସାବାଳକ ପୁଅକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଏବଂ ସେଠାରେ ଜଣେ ସାବାଳକ ନାତି ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ବିଚାର କାରଣ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଦୁଇ ଜଣ ସଦସ୍ୟ (ପିତା ଏବଂ ପୁତ୍ର କିମ୍ବା ପିତା ଏବଂ ନାତି) ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ଏବଂ ତିନି ଜଣ ନୁହେଁ, ଅବିବାହିତା ଝିଅ ବ୍ୟତୀତ ଯାହାକୁ ମଧ୍ୟ ପୃଥକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

c. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତ ଏହା ଯେ, ବାସ୍ତବ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଭ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ, ରାଜ୍ୟର ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଧାରରେ ଆୟୋଗ ପୁନର୍ବାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏମସିଏଲ ବାସ୍ତବରେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

iv. <u>ପୁନଃ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 6:</u>

a. ଆବାସ ପ୍ଲଟ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଏତଦ୍ବାରା ଏହା ଘୋଷଣା ତଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏମସିଲ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାରେ ଅଛନ୍ତି ଯେ ବିକାଶ ହେବାକୁ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଭୂମିକୁ ବିକଶିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଭାଗର ଅତିକମରେ ତିନି ଜଣ ନୋଡାଲ ଅଧିକାରୀ ସମସ୍ତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ପ୍ଲଟର ବିକାଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ହେବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ଆବଣ୍ଟନ କରିପାରିବେ । ଏହି ନୋଡାଲ ଅଧିକାରୀମାନେ ପୁନର୍ବସତି ଓ ଥଇଥାନ ପଦକ୍ଷେପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିଧିବଦ୍ଧ ଯଥାବିଧି କ୍ଷମତାପନ୍ନ ହେବେ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଚୟନ କରିବେ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ରାଜ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଏହି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅତିକମରେ 3 ବର୍ଷ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

b. ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ କି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମ ଏବଂ ଭୂମିମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ଲଟ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଚାର ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦେଇ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଅଧିସୂଚିତ କରାଯାଇଛି । ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କ ମତାମତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ ଏବଂ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବ, ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରାମର୍ଶର ସ୍ଥାନ, ତାରିଖ ଏବଂ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୂଚନା ଦିଆଯିବ ।

c. ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭୂମିମାଲିକ (ମାନେ) ପ୍ଲଟ୍ ଆବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା କହିବାକୁ ଖୋଲା ଅଛି । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସେମାନଙ୍କ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଲିଖିତ ଭାବେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବେ ଏବଂ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ନଗଦ ସମାଧାନ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ।

d. ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପରେ, ଏବଂ ପ୍ଲଟର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏକ ଗୁଳା ପକେଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବେ, ଏବଂ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ଏକାଧିକ ଗୁଳା ପକେଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ପ୍ଲଟ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯିବ । ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ଏପରି ପ୍ଲଟ କିମ୍ବା ପ୍ଲଟଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କିମ୍ବା

ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ, ତେବେ ବଳକା ପରିବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ କାରଣ ବାର୍ଷିକ 7 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ସହିତ 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ।

v. ପୁନଃ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 7:

a. ଏହି ରାୟର ତାରିଖ ଠାରୁ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ପ୍ଲଟ୍ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବାର ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ତୃତୀୟ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଏବଂ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶକୁ ରାଜ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ପାଣ୍ଠି ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା ହେବ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ ରାଜ୍ୟର ସମ୍ପଦ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ରହିବ ।

b. ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 42 କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏସସି/ଏସଟି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତିର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାତି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇଛି, ଯେହେତୁ ଭୂମିମାଲିକମାନେ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ପଡିବ ।

vi. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଏବଂ *ଆଜିଠାରୁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ* ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଆୟୋଗ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥାସମ୍ଭବ ହାତକୁ ନିଆଯାଉଛି ଏବଂ ସେହି ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆୟୋଗ କିରିପ୍ସିରା ଏବଂ ରତନସାରା ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ବିବରଣୀକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବେ । ଝୁପୁରାଙ୍ଗା ଏବଂ ତୁମୁଲିଆର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆୟୋଗ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କରିବେ । ରାଜ୍ୟ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ଅନୁଯାୟୀ ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ । ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରକୃତରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ, ରାଜ୍ୟ ଏହି ରାୟ ଘୋଷଣା ହେବାର 6 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ତାହା କରିବ ।

vii. ଏମସିଏଲ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଇନଗତ ବାଧ୍ୟତାରେ ଅଛି ଯେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁବିଧା ମଞ୍ଜୁର ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ 2013 ନୀତି ଅଧୀନରେ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି ଯେଉଁଠାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ବାଛିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ତାଲିକା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିଛି, ତାହା ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ । ସେହିଭଳି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଉପରେ ଆଧାର କରି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ

ଅଧିକାର ପୁନଃ ଖୋଲିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ସେହି ଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ବିବରଣୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

viii. ଯଦି କୌଣସି ପରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଚାହୁଁ ନାହାଁନ୍ତି କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ପସନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ନୋଡାଲ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ, ଏବଂ 2006 ନୀତିରେ କିମ୍ବା ଆର ଆଣ୍ଡ ଆର ଅଧିନିୟମ, 2013 ଅଧୀନରେ ସୂଚିତ ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ଶ୍ରୀମାନ ଏଏସଜି ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏମସିଏଲ ଦ୍ୱାରା 16 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ପ୍ରସ୍ତାବ, (ଯାହା ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ), ସମ୍ପୃକ୍ତ ପରିବାରକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ix. ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏତଦ୍ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଆୟୋଗ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହାର ବିବରଣୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ, ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ପରିବାର ପିଛା 25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବସମୂହ ଏବଂ *ଆଜିଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ* ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଆଧାର ହେବା ଉଚିତ । ଆୟୋଗର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପଦବୀରେ କୌଣସି ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଲେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ସେହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବେ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଲେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସମ୍ପୃକ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିବେ । ତଥାପି, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ସରକାର ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପଦପ୍ରଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଅଂଶକାଳୀନ ସଦସ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଏବଂ ବରିଷ୍ଠ ସ୍ତରରେ ସମାଜ କଲ୍ୟାଣ କିମ୍ବା ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ପାହ୍ୟାର ହେବା ଉଚିତ ।

x. ଏହା ଆହୁରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଜମି ଦଖଲ ଜାରି ରଖିଥିବା ସମସ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭୂମିମାଲିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଜମା କରିବା ପରେ ଏହାକୁ ଖାଲି କରିବେ । ଏମସିଏଲ କୁ ତୁରନ୍ତ ଏପରି ଜମିର ଦଖଲାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରିବେ ଯାହା ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଉପାୟରେ ସେମାନଙ୍କର ପସନ୍ଦ ଅନୁସାରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ସେମାନେ ଏକକାଳୀନ ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଦେୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୁବିଧା ପରିବର୍ତ୍ତେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟର ହକଦାର ହେବେ ।

69. ଶେଷରେ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣର ହିସାବ, ଲାଭର ବିତରଣ ଇତ୍ୟାଦି କାରଣରୁ ଯେ କୌଣସି ନୂତନ ବିବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାମଲାରେ ବିବିଧ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ।

70. ଏତତ୍ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ରାୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 142 ଅନୁଯାୟୀ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦେବା ପାଇଁ ଏହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଅଛି, ଯେହେତୁ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଥିଲା ଯେ ଭୂମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତୀକ୍ଷାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ମାମଲାର ସମାଧାନ କରାଯାଉଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଦିବ୍ୟା ପାଣ୍ଡେ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯାଇଛି ।

(ଆଦନାନ୍ ଖାନ୍, ଏଲସିଆରଏ ଙ୍କ ସହଯୋଗରେ)

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଂଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,
ଓଡିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ